

Obsah

Úvod

02

Zvláštna cena ministra kultúry SR

Pavel Choma
Lubomír Longauer

03

Zvláštna cena ministra hospodárstva SR

Tuli.sk
Jana Oravcová

10

O súťaži

Kedy má dizajn zmysel
a kedy funguje
Pavel Masopust

18

Slová porotcov

Tibor Uhrín

27

Lenka Žižková

28

Bibiana Lалуhoová

29

NCD 2013 v kategórii produktový dizajn

Dana Kleinert
The Era - Spirit of Knitwear

30

Cena za dizajn 2013

Rastislav Turek/Peter
Mesiarik
Stomatologická súprava
s kreslom VIZIO

36

Martin Struss
Aquadeličia IX

38

Ondrej Eliáš
Cvoky - zvieratá

40

**Cena ministra školstva, vedy,
výskumu a športu SR
v kategórii študentský
produktový dizajn**

Kristína Kollárovicsová
A buď svetlo

42

O krôčik ďalej

Zdeno Kolesár

44

**NCD 2013 v kategórii
komunikačný dizajn**

Mária Rišková

46

Cena poroty

Juraj Blaško
Správny dizajn

48

Cena za dizajn 2013

Branislav Matis / Matúš Lelovský
spolupráca Boris Belan
Signály z neznáma. Český
komiks 1922 - 2012

50

Eva Pěč Brezinová
Typografia, text a kniha

52

**Cena ministra školstva,
vedy, výskumu a športu
SR v kategórii študentský
komunikačný dizajn**

Martina Rozinajová
Nové učebnice

54

Múzeum

**Zdeněk Plesník
a Miroslav Navrátil**
Martina Lehmannová

56

Múzeum dizajnu, prosím

Eliška Mazalanová

65

Správy o múzeu, 10. časť

Eliška Mazalanová

68

**Ostatné práce v súťaži
NCD 2013**

70

Produktový dizajn
profesionáli

Produktový dizajn
študenti

Komunikačný dizajn
profesionáli

Komunikačný dizajn
študenti

Národná cena za dizajn — 2013

Medzinárodná porota 11. ročníka súťaže Národnej ceny za dizajn rozhodla v marci 2013 udeliť najvyššie ocenenie iba v kategórii produktový dizajn. Po dlhých diskusiách sa jej členovia dohodli, že prvý raz v histórii súťaže nebude v kategórii komunikačný dizajn Národná cena za dizajn udeľovaná. Zároveň bolo rozdanych päť Cien za dizajn 2013 pre profesionálny dizajn, bez rozdielu poradia a kategórie a mimoriadne udelená Cena poroty. Najlepší študenti získali Cenu ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR v kategórii produktový a komunikačný dizajn. Medzinárodná porota zároveň odsúhlasila odporúčania na Zvláštnu cenu ministra kultúry SR pre osobnosť za mimoriadne aktivity v oblasti dizajnu a Zvláštnu cenu ministra hospodárstva pre výrobcu, ktorý uplatňuje dizajn vo svojej stratégii.

Súťaž priniesla niekoľko noviniek: SCD okrem odbornej poroty oslovilo aj širokú verejnosť a publicistov z oblasti dizajnu a tento rok vyhlasujeme víťaza internetového hlasovania na stránke www.scd.sk a Ceny novinárov.

Do 11. ročníka súťaže sa prihlásilo celkovo 156 prác, z toho 76 v kategórii produktový dizajn, 43 v kategórii komunikačný dizajn, 43 v kategórii študentský produktový dizajn a 12 v kategórii študentský komunikačný dizajn. Prihlásené dizajny hodnotila v dňoch 27. - 28. marca 2013 jedenásťčlenná medzinárodná porota v zložení: Pavel Masopust, dizajnér - predseda poroty, členovia - Anton Bendis, dizajnér, Lenka Žižková, teoretička dizajnu, ČR, Róbert Paršo, grafický dizajnér, Jacek Mrowczyk, grafický dizajnér, Poľsko, Monika Bajlová, grafická dizajnérka, Mária Rišková, teoretička dizajnu, Tibor Uhrín, dizajnér, Maroš Schmidt, dizajnér, Zuzana Šidlíková, dizajnérka, teoretička dizajnu, Bibiana Lalušová, riaditeľka Sekcie národných a medzinárodných programov NARMSP. Vizuálny štýl súťaže navrhlo štúdio Milk, výtvarno-priestorové riešenie výstavy Matúš Lelovský a Peter Liška. Ocenení dizajnéri si prevzali nové trofeje Národnej ceny za dizajn, ktoré pre tento ročník vytvorila Sylvia Jokelová.

Pavel Choma

Zvláštna cena ministra kultúry SR

Text: Ľubomír Longauer
Foto: Archív Ľubomír Longauer

Pavel Choma je môj spolužiak z VŠVU a 44 rokov sa už o seba potkýname v profesijnom, ale aj osobnom živote. Časom sa z Paľa vyvinul môj najbližší spolupracovník, takmer denne si telefonujeme, vždy som zvedavý na jeho názor na moju činnosť. V poslednom období je to oveľa viac práve činnosť a oveľa menej tvorba, čo som so škripaním zubov prijal ako nevyhnutnosť. Už je to tak, vždy som do svojich verejných aktivít vtiahol aj Paľa a on mi pomohol, keď som bol v „svrabe“ a hoci som ho zdržoval v inej práci.

Aj on veľmi dobre pozná ten pocit márnosti a zbytočne vynaloženej energie, ktorý krátky pocit radosti a zmyslu (keď sa niečo podarí) musí vyvážiť. Naposledy som to zažil na posmrtnej výstave nášho kamaráta Joža Dóku v Trnave. Čakal som, čo povie, venoval som Jožovi pol roka práce a aj vlastné peniaze. Paľa vošiel a povedal: „krásne“. To mi vyvážilo všetky nepríjemnosti, ktoré som s touto výstavou mal a ktoré sa, bohužiaľ, ešte neskončili. Človek by chcel aj viac, ale musí vystačiť aj s tým, čo je. Od neho znesiem nielen pripomienky a kritiku, ale aj vynadanie, aj keď s ním nesúhlasím.

Občas ma aj obviní, že som ho zatiahol do nekončiaceho napätia, ktoré súvisí s učením na VŠVU, čo je pravda. Aj on sa sťažuje, že je viac činný ako tvorivý. A to nielen v súvislosti so školou, ale aj realizovaním výstav, lebo vždy je pritom šéfom tímu a naňho padá najchúlostivejšia stránka vecí, roko-

Minister of Culture of the Slovak Republic Special Prize

Text: Ľubomír Longauer
Photo: Archív Ľubomír Longauer

Pavel Choma comes from Žilina. He attended an art school there, but graduated from a civil engineering school. In 1969–1975 he studied applied graphics at professor Chovan in Academy of Fine Arts and Design. He returned to Žilina, where a strong artistic community developed in the second half of the last century, and he started to work in the region. He earned his living according to local possibilities. He cooperated with cultural institutions, especially in Žilina and Martin, with local architects, and with the time he managed to break into the whole Slovakia.

Along with all his versatile practical activities as a designer, it is necessary to point out to an essential thing: Paľa has already been teaching for more than thirty years. Fifteen years at People's school of art in Žilina, three years at a AFAD department in Ružomberok, since 2001 at AFAD in Bratislava and since 2011 he has been leading the Department of visual communication of AFAD in Bratislava.

It was exactly last week, when I was showing my younger colleagues a work portfolio of Johana Balušíková from her entry exams to AFAD, which was preserved in the archives. They were surprised how well she was prepared for it—it was Paľa who trained her. Not only Johana, but also for example Roman Ondák, Emil Drličiak and many others happened to meet him as their first serious teach-

Černýš, Choma, Brun, Köhler. Výstavný plagát, 1979. Ofset, 830 x 119 mm.

Vydavateľstvo Ema records. Reklamný plagát, 1997. Sieťotlač, 700 x 100 mm.

Reinštalácia expozície slovenskej knižnej ilustrácie z veľtrhu v Bologni v Dome umenia v Bratislave, 2011.

vanie o peniazoch, ktorých nikdy nie je dost. Sťažuje sa, že pol života presedá kvôli práci v aute. Ani neviem dopočítať všetky tie výstavy, na ktorých sme spolupracovali: od školských prieskumov, cez spoločné výstavy, až k veľkým retrospektívnym výstavám.

Aj naňho prichádza túžba všetkým praštiť, usporiadať si veci a venovať sa viac tvorbe. Má už na to nárok. Ale poďme k tej jeho tvorbe a práci. Paľo je Žilínčan. Navštevoval tamojšiu výtvarnú školu, ale skončil stavebnú priemyslovku. V rokoch 1969 - 1975 študoval na VŠVU úžitkovú grafiku u profesora Chovana. Vrátil sa do Žiliny, kde vznikla v druhej polovici minulého storočia silná výtvarnícka komunita a začal pôsobiť v tamojšom regióne. Živil sa podľa tamojších možností. Spolupracoval s kultúrnymi inštitúciami, najmä v Žiline a Martine, s miestnymi architektmi, ale časom sa dokázal presadiť na celom Slovensku.

Popri všetkej mnohostrannej praktickej činnosti dizajnéra treba poukázať na jednu podstatnú vec: Paľo už vyše tridsať rokov učí. Pätnásť rokov na Ľudovej škole umenia v Žiline, tri roky na katedre VŠVU v Ružomberku, od roku 2001 na VŠVU v Bratislave a od roku 2011 vedie Katedru vizuálnej komunikácie VŠVU v Bratislave.

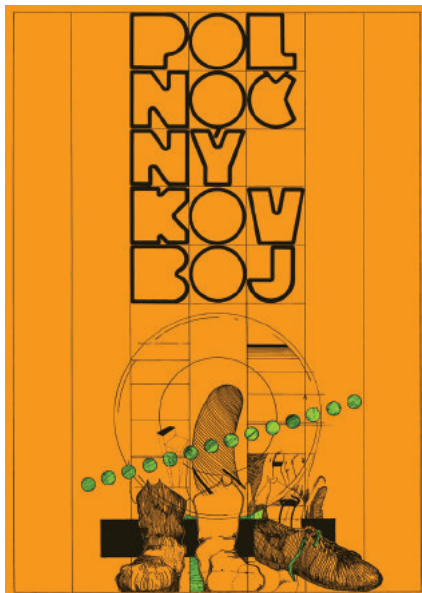
Práve minulý týždeň som ukazoval mladším kolegom zložku prác Johany Balušíkovej zo skúšok na VŠVU, ktorá sa zachovala v archíve. Boli udivení, ako bola dobre pripravená - pripravil ju Paľo. Nielen Johana, ale napríklad Roman Ondák, či Emil

er—graphic artist. And what is more, he has also trained the whole suite of graduates at AFAD.

I can remember mainly his professional beginnings, which I saw personally, and remember his crucial works. Here I am presenting a part of his diploma thesis at AFAD, a triptych of sketches for posters to American films of 1975.

Unfortunately, his poster designs for Aristophanes's *Lysistrata* (1980) have not been preserved. He was making a bulletin for the play in the SNP Theatre in Martin, there were no money for a poster. We were preparing the exhibition of Poster and Graphic Design and he suggested a series of posters to this theme, which he realized in American retouch. They were the highlight of the exhibition, unfortunately, they were travelling through some other exhibitions and on their way they might have gone astray and got to a private collection, which could have been the better case, or they might have been destroyed, which is a frequent destiny of our work. What a shame!

During his forty professional years he touched almost all disciplines of our branch of art and gradually management of exhibitions became the focal point of his work. Here, too, he made gradual advances, from small exhibitions at domestic fairs to respectable exhibitions abroad and permanent exhibitions in Slovak museums. In the eighties he started working on bigger realizations in architecture, he for example realized the information system of Nitra theatre.

Polnočný kovboj. Návrh na filmový plagát, 1975. Tempera, tuš, 810 x 590 mm.

Drličiak a mnohí ďalší narazili naňho ako na prvého vážnejšieho učiteľa – výtvarníka. A to navyše vychoval celú garnitúru absolventov na VŠVU.

Mám v pamäti najmä jeho profesionálne začiatky, pri ktorých som bol, a pamätám si jeho dôležité práce. Tu predstavujem časť jeho diplomovky na VŠVU, triptych návrhov na plagáty k americkým filmom z roku 1975.

Bohužiaľ, nezachovali sa jeho návrhy plagátov na Aristofanovu Lysistratu (1980). Pre martinské Divadlo SNP riešil na túto hru bulletin, na plagát nebolo peňazí. Práve sme pripravovali výstavu Plagát a grafický design v bratislavskej Galérii mladých a on navrhol sériu plagátov na túto tému, ktoré realizoval americkou retušou. Boli ozdobou výstavy, žiaľ, putovali po nejakých ďalších výstavách a na tejto púti možno zabúdili do nejakej súkromnej zbierky, čo by bol ten lepší prípad, prípadne ich niekto zničil, čo je častý osud našej práce. Večná škoda!

Počas svojho štyridsaťročného profesijného života sa dotkol takmer všetkých disciplín nášho fachu a postupne sa ťažiskom jeho činnosti stalo výstavníctvo. Aj tu postupoval po rebríčku, od riešenia malých expozícií na veľtrhoch doma až k reprezentačným výstavám v zahraničí a stálym expozíciám v slovenských múzeách. V osemdesiatych rokoch začal

Incident. Návrh na filmový plagát, 1975. Tempera, tuš, 810 x 590 mm.

Architecture attracted him from his young years and at the solution of exhibitions and displays he showed himself as an outstanding creator of space. He was solving the Museum of Coins and Medals in Kremnica, for what they together with Dušan Voštenák got CE.ZA.AR Award in 2005, an interesting display of Boris Kudlička at Prague Quadrennial 2007, or natural scientific displays in Slovak National Museum in Bratislava. He prepared various respectable exhibitions of Slovak arts abroad, especially the exhibition of Slovak children's illustration at the book fair in Italian Bologna, he realized—usually under extemporary conditions—several displays at the Poster Triennial in Trnava, and he was also helping at the Biennial of Book Art in Martin, etc.

His book creation cannot be forgotten; recently he has been working on various exquisite art publications by Otis Laubert, Ján Kudlička, Boris Kudlička or Miloš Balgavý. List of his works is extensive.

Since the turn of the eighties he was working as an organizer and activist, as a businessman he supported many cultural events. There are many people that owe him a lot, and the debts will not be paid. He was a co-organizer of the Poster Triennial in Trnava, was a jury member in many competitions, along with his pedagogic work he has also

Emócia Gallery Žilina. Výstavný plagát, 1997. Sieťotlač, 700 x 100 mm.

pracovať aj na väčších realizáciách v architektúre, vytvoril napr. informačný systém Divadla Andreja Bagara v Nitre (1992).

Architektúra ho priťahovala od mladosti a pri riešení výstav a expozícií sa prejavil aj ako výrazný tvorca priestoru. Riešil expozíciu Múzea mincí a medailí v Kremnici, za ktorú spolu s Dušanom Voštenákom získali v roku 2005 cenu CE.ZA.AR, zaujímavú expozíciu Borisa Kudličku na Pražskom quadrienále 2007, či prírodovedné expozície v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave (2006, 2010). Pripravil viacero reprezentačných výstav slovenského umenia v zahraničí, osobitne treba spomenúť výstavu slovenskej detskej ilustrácie na knižnom veľtrhu v talianskej Bologni (2010). Realizoval - zvyčajne v núdzových podmienkach - niekoľko expozícií na Trienále plagátu v Trnave, takisto pomohol pri Bienále knižného umenia v Martine atď.

Nemožno obísť ani jeho knižnú tvorbu, v poslednom čase upravil viaceré reprezentačné výtvarné publikácie výtvarníkov Otisa Lauberta (2001), Jána Kudličku (2008), Borisa Kudličku (2011) či Miloša Balgavého (2011). Súpis jeho diela je rozsiahly.

Kone sa tiež strieľajú. Návrh na filmový plagát, 1975. Tempera, tuš, 810 x 590 mm.

Boris Kudlička na Pražskom Quadrienále.
Riešenie expozície na výstave, 2007.

Od prelomu osemdesiatych rokov pôsobil aj ako organizátor a aktivista, ako podnikateľ pomohol mnohým kultúrnym podujatiam. Je veľa tých, čo majú voči nemu dlh, ktorý nebude splatený. Spoluorganizoval Trienále plagátu v Trnave, bol členom poroty v mnohých súťažiach, neminula ho ani funkcionárska práca pri jeho pedagogickej činnosti. Je podpredsedom akademického senátu, členom umeleckej rady, šéfom katedry na VŠVU.

Národná cena za dizajn za celoživotné aktivity je teda v správnych rukách. Veľa zdravia Paľo! ●

done functionary work. He is a Vice-Chairman of the Academic Senate, a member of the Art Board, he leads a department at AFAD.

National Prize for Design for life activities is in the right hands. Good luck, Paľo! ●

Tuli.sk

Zvláštna cena ministra hospodárstva SR

Minister of Economy of the Slovak Republic Special Prize

„Dizajn chápem ako kľúčovú a individuálnu vec.“

Rozhovor s Martinom Guttmanom, majiteľom firmy Tuli.sk

Text: Jana Oravcová

Foto: archív Tuli.sk a SCD

Na to, aby určitý produkt získal označenie ikona, klasika či „masterpiece“, bola ešte v blízkej minulosti potrebná nielen jeho nepretržitá produkcia a niekoľkoročná reputácia na poli dizajnu, ale aj zaradenie do dizajnerskej výstavy v múzeu.

Medzi kritériá, ktoré legitimizovali produkty tejto kategórie, boli v polovici päťdesiatych rokov minulého storočia považované univerzalita a nemennosť. Modernistické kánony, ktoré napríklad svojou účelnosťou, funkčnosťou a luxusom reprezentuje Lounge Chair and Ottoman od Charlesa a Ray Eamesovcov, postupne prekonávali produkty, ktoré si svojou variabilitou a dostupnosťou pre širšie masy získavali mnohé (západné) domácnosti. Prečo je Lounge od Eamesovcov považované za dizajnersku ikonu 20. storočia a prečo napríklad americkými domácnosťami oslavovaný Barcalounger je označený „iba“ za obyčajný kus nábytku, ozrejmuje príklad z prostredia architektúry, popisovaný profesorom architektúry Andrewom Ballantyneom, ktorý správnu architektúru nazýva „pilierom ohňa“ a tuctovú ar-

“I Understand Design as a Key and Individual Thing.”

Interview with Martin Guttman, a Tuli.sk company owner

Text: Jana Oravcová

Photo: archive Tuli.sk and SCD

Who wouldn't today know comfortable Tuli bags, which offer their sitting comfort in “open air” spaces, public or home interiors. Tuli trademark, via its most famous product, a Tuli sitting bag, became well-known not only in domestic environment, but gradually becomes more and more popular over the Slovak border. It is not only the children sitting bag of Obludöo, which sent literally crazy big and small inhabitants of the neighbouring Czech Republic. Tuli company and one of its “court designers Michal Staško won the heart of the prestigious international Red dot Design Prize 2013 competition jury with his children 3k mat and became a winner.

Behind the effort of the company, which continuously tries to come to the market with new conceptions, there is its founder, Martin Guttman. Together with several designers, who he cooperates with at product innovations, he managed to build a trademark with an ambition to break through in important international markets.

chitektúru „hniezdom“. Ak by sme túto dichotómiu aplikovali do dizajnu nábytku, podľa tohto príkladu môžeme potom ikonické kusy nábytku definovať ako piliere ohňa a nábytok, ktorý sa nachádza mimo tejto kategórie ako hniezdo. V postmodernom diskurze však tieto hniezda prekračujú hranicu modernistických kánonov. Získavajú nový rozmer a svojou nekonformnosťou, viacfunkčnosťou nadobúdajú rovnako znaky ikonickosti. Je teda predpokladom, že aj obyčajné a zdanlivo okrajové produkty majú šancu stať sa uznávanou ikonou.

Kto dnes by nepoznal pohodlné Tuli vaky, ktoré ponúkajú svoj komfort na sedenie v „open air“ priestranstvách alebo vo verejných a domácich interiéroch. Značka Tuli sa prostredníctvom svojho najznámejšieho produktu Tuli vaku stala známou nielen v domácom prostredí, ale postupne si získava svoje sympatie i za hranicami Slovenska. Nie je to len detský sedací vak Obludöo, ktorý doslova pobláznil veľkých a malých obyvateľov susedného Česka. Firma Tuli a jeden z jej „dvorných“ dizajnérov Michal Staško si produktom detská podložka 3k rovnako podmanil porotu prestížnej medzinárodnej súťaže Red dot Design Award 2013 a stal sa jedným z jej víťazov.

Cooperation with designers is one of the most important aspects of Tuli company. Based on the first cooperation, which developed through Lenka Šeniglová and her students from J. Vydra School of Applied Arts in 2009, Tuli has until now been cooperating at new products designing with such designers as Michal Staško, Martin Šuchaň, Michaela Bednárová, Jakub Liška and Sylvia Ciulisová (Slovakiagift). The company considers cooperation with designers absolutely important and essential, because they do not understand design only as an aesthetic phenomenon, but also as a functional, or multifunctional matter. “I understand design as a key and individual thing. We are not trying to copy concepts that already exist somewhere; we are trying to create new ones. To come with innovations, because they are the most important as far as added value is concerned.” Ninety-five per cent of all trademarks producing sitting bags produce them in the shape of a block or a pear. Hardly any contemporary producer brings innovations to the market. That is why our company started enlarging production from sitting bags to other products, for example a patio party set, textile headboards, hanging systems, beds for pets. We got “The Red dot Award,” says Guttman, “for the 3k model, which is not a sitting bag anymore, it is a multifunction-

Za úsilím firmy, ktorá sa snaží prichádzať na trh stále s novými konceptmi, stojí jej zakladateľ Martin Guttman. Spolu s niekoľkými dizajnérmi, s ktorými spolupracuje na inovácii produktov, sa mu podarilo vybudovať značku s ambíciou presadiť sa na dôležitých medzinárodných trhoch. Na otázku, ako sa žije firme, ktorá získala za 6 rokov svojej existencie niekoľko ocenení a aký vplyv majú na jej ďalší vývoj, Martin Guttman odpovedá: „Red dot Design Award je čerstvou záležitosťou. Nevieme ju momentálne odpromovať, čakajú nás ešte administratívne záležitosti spojené s cenou. Najskôr koncom roka budeme môcť povedať, aký účinok mala cena smerom na zahraničie, koľko záujemcov navštívilo našu webovú stránku. Získať ocenenia je motivujúce. Hladí to, keď získavame uznanie, dostávame sa do povedomia odbornej verejnosti, ako sú architekti, dizajnéri, umelci. Ale u obchodníkov s nábytkom, ktorí sú jedným z našich kanálov, to veľmi nerezonuje. Ocenenie nie je ten najpodstatnejší 'driver' na predaj. Ale ukazuje snahu vyvíjať sa po línii, ktorá je atraktívna pre odbornú verejnosť. Potvrzuje, že to čo robíme, má zmysel, že sme na dobrej ceste“. Jeden z najdôležitejších aspektov firmy Tuli predstavuje spolupráca s dizajnérmi. Na základe prvej spolupráce, ktorá vznikla prostredníctvom Lenky Šeniglovej a jej študentov

al children's playing mat, insulated and warmed, it can be used in the interior and in the exterior, too. It could be assembled from connectable segments into a tent or a tunnel that can be scrambled through, because you can close it, it can be used as a storage for toys, you can pack it and take it into the country or to your grandparents". Tuli company does not try to bring only new shapes and functionality to the market, they sees added value also in textiles designing. According to Guttman, majority of sitting bags producers prefers single-colour patterns, available in the whole world. "We prefer individuality, we are trying to do it more order-like." For example, Michaela Bednárová realized for Tuli an individual, very well selling design preferring a colourful pattern. Sylvia Ciulisová of Slovakiagift brought local decors coming from the folk ornament of Dačov Lom, Fačkov and Čičmany into her textile designs. Multifunctionality or local dimension, which Tuli tries to apply within its projects, may help the company to get to foreign markets ●

reddot design award
winner 2013

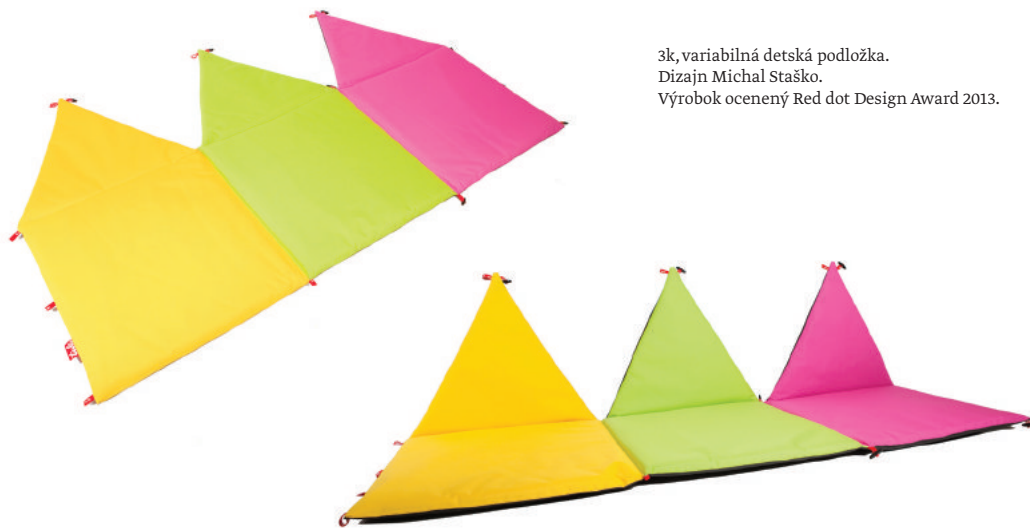

Školy úžitkového výtvarníctva J. Vydru v roku 2009, Tuli dodnes spolupracuje pri navrhovaní nových produktov s dizajnérmi Michalom Staškom, Martinom Šuchaňom, Michaelou Bednárovou, Jakubom Liškom a Sylviou Ciulisovou (Slovakiagift). Spoluprácu s dizajnérmi firma považuje za absolútne dôležitú a zásadnú vec, pretože dizajn nevníma len ako estetický fenomén, ale ako funkčnú, prípadne viacfunkčnú záležitosť. „Dizajn chápem ako kľúčovú a individuálnu vec. Nesnažíme sa kopírovať koncepty, ktoré už niekde sú, ale snažíme sa vytvárať nové. Prichádzajú s inováciami, pretože sú hlavnými ťahúňmi pridanej hodnoty.“ Deväťdesiatpäť percent všetkých značiek, ktoré produkujú vaky, ich vyrába v tvare obdĺžnika alebo hrušky. Málokto súčasný výrobca prichádza na trh s inováciami. Preto firma začala s rozširovaním produktov od sedacích vakov k ďalším produktom, ktoré predstavuje napríklad terasová pártý súprava, textilné záhlavia, závesné systémy, ležovisko pre domácich miláčikov. „Ocenenie Red dot,“ hovorí Guttman, „sme získali za model 3k, čo už nie je sedací vak, ale je to multifunkčná detská hracia podložka, ktorá je vyzolovaná, vyteplená, dá sa používať v interiéri a exteriéri. Môže sa vyskladať prostredníctvom spájateľných segmentov na stan alebo tunel, ktorý sa dá preliezať, lebo je uzatvárateľný, dá sa využiť ako

úložisko na hračky, zbalit' a zobrať do prírody, alebo k starým rodičom“. Firma Tuli sa nesnaží prichádzať na trh len s novými tvarmi a funkčnosťami, ale pridanú hodnotu vidí aj v dizajnovaní textílií. Podľa Guttmana väčšina výrobcov sedacích vakov preferuje jednofarebné vzory, ktoré sú dostupné v rámci celého sveta. „My uprednostňujeme individualitu, snažíme sa to robiť zákazkovitejším spôsobom.“ Napríklad Michaela Bednárová pre Tuli realizovala individuálny, veľmi dobre predávaný dizajn uprednostňujúci pestrofarebný vzor. Sylvia Ciulisová zo Slovakiagift zase priniesla do textilných návrhov lokálne dekory vychádzajúce z ľudového ornamentu obcí Dačov Lom, Fačkov, Čičmany. Viacfunkčnosť, či lokálny rozmer, ktorý sa Tuli snaží aplikovať v rámci svojich produktov, môže pomôcť firme dostať sa na zahraničné trhy. Ako priznáva Martin Guttman „nikdy som sa nesnažil vyhľadávať nejaké formy finančnej podpory. Dokázali sme si sami financovať celý rozvoj. Prichádzame však do štádia, že Slovensko a Čechy začínajú mať spoločný znak: ťažšie sa tu predávajú väčšie množstvá, čo znamená, žeby sme potrebovali ísť viac do zahraničia. Zafinancovať svetovú expanziu zo slovenských tržieb je dosť nereálna záležitosť. V rámci prechodu na zahraničné trhy by som asi privítal pomoc entít ako je ministerstvo

hospodárstva, ministerstvo zahraničných vecí či ministerstvo kultúry. Viem si predstaviť veľmi reálnu podporu, keby sa organizovala spoločná expozícia dizajnérov a nábytkárov na výstave v Kolíne, Miláne, alebo v Moskve“. Ďalšiu časť podpory zo strany štátu vidí Guttman v pomoci pri hľadaní obchodných partnerov prostredníctvom siete zastupiteľstiev a ich obchodných oddelení napríklad v Nemecku, Rusku, Arménsku. „Uvítal by som ich odbornú pomoc pri hľadaní partnerov. Predstavujem si to prostredníctvom akéhosi slovenského info pointu s obchodným radcom, ktorý by pomohol pri hľadaní partnerov v obchodne zaujímavých krajinách.“ Kontaktná pomoc, ako priznáva Martin Guttman, je rovnako potrebná ak nie cennejšia, pretože peniaze, ak máte dobrý projekt, môžete zohnať oveľa ľahšie.

Či sedacie Tuli vaky, ktoré nás svojou nekonformnosťou lákajú pritúliť alebo vnoriť sa do ich vnútra ako do mäkkého hniezda, sú dobrým projektom, už teraz napovedá každodenná skúsenosť. Práve tá podáva svedectvo, že Tuli vaky predznamenávajú ambíciu stať sa potenciálnou ikonou 21. storočia ●

3k, variabilná detská podložka.
Dizajn Michal Staško.
Výrobok ocenený Red dot Design Award 2013.

¹ 2010 Veľtrh Nábytok a bývanie v Nitre, hlavná cena v kategórii doplnky k nábytku za sedací vak Obludöo, 2010 Moddom, hlavná cena za závesný prebalovací pult Babyboom, 2011 Moddom, hlavná cena za využitie autorského slovenského dizajnu v kolekcii vzorov značky Puojd, Martin Guttman v súťaži spoločnosti Ernst & Young Podnikateľ roka 2011 získal titul Začínajúci podnikateľ roka 2011. 2013 Veľtrh nábytok a bývanie Nitra, cena za detskú podložku 3k, 2013 Red dot Design Award za produkt 3k.

NÁRODNÁ CENA ZA DIZAJN

**Výstava výsledkov
celoštátnej súťaže
dizajnu**

1. – 30. jún 2013

Výstavný a informačný bod SATELIT
Kollárovo námestie 10, Bratislava
Hurbanove kasárne

Kedy má dizajn zmysel a kedy funguje

**When Design Makes Sense
and When It Works**

18

Text: Pavel Masopust

Hodnotenie Národnej ceny za dizajn je pre mňa vždy veľkým dobrodružstvom a zábavou. Je to ako zájsť si s partiou gurmánov do novej reštaurácie a za 2 dni s nimi preskúmať kompletný jedálny lístok. Veľmi dlhý lístok. Menu mávajú podobný základ a skladajú sa zo štandardných jedál, ale úpravy a príchute sa zakaždým líšia. Navyše každý máme málinko inak mlsný jazýček a ochotne si navzájom odporúčime, z ktorej strany je vhodnejšie ochutnávať ten-ktorý chod, ako a prečo bol upravený práve takto, prípadne ktorý kuchár to vie lepšie. Je občerstvujúce, prekvapivé a niekedy až zahanbujúce, pozorovať, ktoré detaily si kto všimne a aké príchute objaví. S akým záujmom, nadšením a trepezivosťou je porotca schopný svoj dojem popísať, analyzovať. Najprínosnejšie pre mňa, ako zvedavú dušu, je potom nechať sa odborníkom z inej oblasti „viest za ruku“ a pokúsiť sa vnímať objekt cez jeho zmysly, vyladené na danú oblasť.

Prevládajúcu emóciu z tohto ročníka si dovoľím zhrnúť do obrátenej parafrázy československého klasika: **V oblasti produkt dizajnu vládne na Slovensku dobrá nálada.** Tento pocit vo mne vzkĺčil v čase výjazdu do Piešťan a Trenčína, kde sme si prezreli nadrozmerne exponáty na ich domácej pôde a dostali k nim vyčerpávajúcu prednášku. Bez preháňania - tušenie sa rozsvietilo takmer do eufórie, ktorá trvala niekoľko dní. Nevytratila sa celkom, iba ju vyvážili nevyhnutné menšie sklamania z ostatných oblastí, ale možno za tým boli iba nadšením naštartované prehnané očakávania.

Ponúka sa otázka - do akej miery je podobný, úplne subjektívny, až intímny pocit u porotcu vhodný? Je vôbec žiaduci? Ako potom chce byť objektívny?

Tak predovšetkým - objektívny názor najmä na také komplexné disciplíny presahujúce z vedy a priemyslu do umenia a poézie - je jednoducho hlúposť. Maximum, čo sa nám môže v tomto „vesmíre estetiky“ podariť, je predebatovať a posúdiť väčšie množstvo hlboko prežitých a poctivo odkrytých subjektívnych názorov. A samozrejme prizvať si na pomoc tzv. racionálne kategórie a otázky ohľadom vyrobiteľnosti, servisovateľnosti, recyklovateľnosti, sociálneho, edukatívneho dopadu v regióne... A to, čo po skončení celého procesu doznieva, je

Text: Pavel Masopust

I would like to summarize the prevailing emotion of this year in a reverse paraphrase of the latest Czechoslovak classic: **In the sphere of product design, good mood prevails in Slovakia.** This feeling appeared during the drive to Piešťany and Trenčín, where we were observing oversized exhibits on their domestic soil and were given an exhaustive lecture. No exaggeration—my presentiment lit up into a kind of euphoria that lasted several days. It did not fade out completely, it was only balanced by inevitable little disappointments of other spheres, but perhaps it was only my enthusiasm-triggered exaggerated expectations. A question arises—to what extent is a similar, entirely subjective, even intimate feeling suitable for a juror? Is it acceptable? How does he want to be objective?

First of all—an objective opinion, particularly on such complex disciplines overlapping from science and industry to art and poetry, is—simply nonsense. Maximum, we can in this “universe of aesthetics” do, is discuss and assess a bigger number of deeply experienced and fairly revealed subjective opinions. And of course, ask for the help so called rational categories and questions on productionability, serviceability, recyclability, social, educative impact in the region... And what is dying away after the whole process, is again a “mere” feeling, even if mixed and many times revised, nevertheless again (only?) subjective. There is one overlooked and at the same time so evident point of view—in the spheres of applied art there is one objective measure, and it is the commercial success of the product. Literally: how many consumers have bought the given product and how much were they willing to pay for it? Provided it is not the main aspect whatsoever—it is at least a very important indicator of the success for the whole team that was working on the project. The jury has no power or strength to search for these numbers, however, they can evaluate and assume.

In this NCD year, the imaginary scissors between professional and hobby-design opened a bit again and they provided me with the main topic of the whole article—**When does design make sense and when does it work?** I am starting with already mentioned excellent examples, which fasci-

opäť „iba“ pocit a aj keď premiešaný a mnohokrát korigovaný, opäť (iba?) subjektívny.

Je tu jeden prehliadaný a pritom taký očividný uhol pohľadu – v **odboroch úžitkového umenia máme jednu objektívnu mierku, a tým je komerčný úspech produktu**. Doslova: koľko konzumentov si daný projekt zakúpilo a koľko peňazí zaň boli ochotní zaplatiť? Pokiaľ nie je hlavným hladiskom vôbec – je aspoň veľmi dôležitým ukazovateľom úspešnosti celého tímu, ktorý na projekte pracoval. Nie je v silách a právomoci poroty tieto čísla zisťovať, ale smie ich odhadovať a predpokladať. Za seba chcem napísať, že na hanlivé slovné spojenie „komerčný dizajn“ som otvorene alergický a jeho podrobnejší rozbor by si zaslúžil samostatný článok podobného rozsahu. Tu si dovoľím iba stručne poznamenať – profesionálny dizajnér poskytuje službu a je súčasťou tímu, ktorý vyvíja/upravuje produkt. Ten potom jedni ľudia vyrábajú pre druhých a všetci sme spokojní. Výrazy „komerčný rožok“ alebo „komerčný inštalatér“ sú potom pokrivené veľmi podobným spôsobom.

Predchádzajúci odsek nie je samoučelný – v tomto ročníku Národnej ceny za dizajn sa pomyselné nožnice medzi profesionálnym a hobby-dizajnom opäť o kúsok pootvorili a poskytli mi tak nosnú tému celého článku – **Kedy má dizajn zmysel a kedy funguje?** Začnem už spomínanými výbornými príkladmi, ktoré ma hneď v úvode tak nadchli. Čo majú spoločné inak také rozdielne tímy vyvíjajúce obrábacie stroje, masážne vane, šperky, hračky či (áno, už ďalšie) zubárske kreslo? Tak predovšetkým – sú nadšení svojou prácou, niektorí skryto a niektorí až trochu teatrálny pre svoju prácu „horia“. Od dizajnérov sa podobný prístup očakáva a často im pomáha preniesť sa cez nevyhnutné frustrácie. Ale od technológov, vedúcich dielní, či vysokých manažérov som podobný prístup v „našich“ krajinách neočakával – a už vôbec nie trikrát za deň. V úspešných skupinách funguje komunikácia – otvorenosť, porozumenie, trpezlivosť – vnútri aj smerom von.

Dizajnéri načúvajú potrebám svojich klientov a dokážu definovať svoje požiadavky na ostatných členov tímu. Úctivé tykanie je pomerne bežné a i ojedinelé vykkanie má kamarátsky podtón. Odborníci sú zohraní, počúvajú a pozorujú trh, majú odvahu k zmenám a sú pripravení za ne niesť

nated me in the beginning. What do such different teams, producing machine tools, massage bathtubs, jewels, toys or (yes, a new one again) dentist chair, have in common? First of all—they are zealous of their work, they “burn” for their work, some of them are hiding it, and the others are a bit dramatic. Designers are expected to be like this and it often helps them to recover from inevitable frustrations. But technology workers, workshop managers or senior managers were not expected to be like this in “our” country—not three times a day. Communication—openness, understanding, and patience works in successful groups—inside and also outwards. **Designers listen to their clients needs and they can define their requirements towards other team members. I would like to stress that an awards is not praise for only a designer, architect, revolutionary technologist, but also for the respective manager, who has to have enough coldblooded courage to approve the proposed solution.** Investment “into a designer”, new technology, forms, material—that is one of the key and sometimes extraordinarily risky steps to a successful product. Lay public (and it is ok there) and an awkwardly large group of “underestimated” designers (changing with the time into “embittered and misunderstood”) ignore this fact. A designer can (and often for himself, but also he has to for the client) be a little poetic, exaggerate - overshoot. If the presentation does not work—he will lose no more than his several hours royalties. However, if a client, represented by a concrete person, does not consider the situation well, he will spend a lot of money in vain.

I have been a member of the NCD jury for the fourth time and I have been watching activities on Slovak designer scene from inside as a professional product designer for 15 years. Even if studying and assessing works often comparable only with difficulty is a surprisingly exhausting job, I always feel flattered, when I get an invitation for this event. Therefore, my appointment for NCD 2013 jury chair first caught me unawares and respect for entrusted task won over evident flattery.

Probably the most depressive decision of this NCD year was not to grant a national award in the category of communication design. After several stages of discussion, we have finally come to an agreement that a product/project, which

zodpovednosť. Každý z nich pozná vo svojej oblasti technológie a monitoruje aktuálne trendy bez toho, aby im bezhlavo podliehal. Z toho všetkého a štipky zaslúženého šťastia vyplýva, že sa ich produkty v prijateľnej cene vyrábajú, dobre predávajú, všetci sú rozumne zaplatení a „do práce“ môžu chodiť s nadšením – to celé vytvára jeden magický kruh. Všetci vieme, že nie je bez trhlíny, ale trend je viditeľný.

Tu chceme zdôrazniť, že prípadné ocenenia nie sú pochvalou iba pre dizajnéra, architekta, revolučného technológa, ale aj pre príslušného manažéra, ktorý musí mať dosť chladnokrvnej guráže, aby navrhované riešenie schválil. Investícia „do dizajnéra“, novej technológie, foriem, materiálu – to je jeden z kľúčových a niekedy nesmierne riskantných krokov k úspešnému produktu. Laická verejnosť (a tam je to v úplnom poriadku) a nepríjemne veľká skupina „nedocenených“ dizajnérov (ktorí sa časom menia na „zatrpnutých a nepochopených“) tento fakt ignorujú. Dizajnér si môže (a často pre seba, ale aj pre klienta musí) trošku zabásniť, prehnať – prestreliť. Keď nezaberie prezentácia – príde maximálne o niekoľkohodinový honorár. Ale pokiaľ klient, zastúpený konkrétnym človekom, nezhodí situáciu správne, utratí veľa peňazí celkom zbytočne.

Skupiny, ktoré sme navštívili, a väčšina z nich je dnes medzi ocenenými, sa s týmito rizikami vyrovnali po svojom – sú s nimi stotožnené. Tu vidím indikátor toho, že **dizajn vo svojom najširšom zmysle slova je v týchto tímoch naplno integrovaný do pracovného procesu.** A to je nedocniteľné, aj keď často nenápadné a tiché víťazstvo, za ktorým sú roky vzájomnej výchovy a vzdelávania.

Členom poroty Národnej ceny za dizajn som štvrtýkrát a dianie na slovenskej dizajnerskej scéne sledujem aj zvnútra ako profesionálny produktový dizajnér už zhruba 15 rokov. Aj keď študovať a posudzovať často veľmi ťažko porovnateľné diela je činnosť prekvapivo vyčerpávajúca, zakaždým som pozvánkou na túto akciu polichotený. Vždy sa zide pestrá skupina profesionálov, ktorá vytvorí sústredenú „množinu zvedavcov“. Nachádzanie pointy, ktorej si snáď autor ani nebol vedomý, argumentácia pre i proti konkrétnemu projektu a vo veľmi špecifických prípadoch aj nevyhnutné uvádzanie do problematiky – to sú iba niektoré

deserves this award and we can stand up for it in the wider context, is not among registered exhibits. We found some outstanding works, which unfortunately deviated from the statutes of the competition, and decided to grant the Jury Award to one of them.

Looking at contemporary production of our colleagues and competitors, we have a common question—why didn't someone register it? Why didn't YOU register it? NCD as such is also just a project, and I as a co-creator am asking a question: There is something that does not work properly and we wonder—what is it? I/we know there is enough works to be registered. Is it shyness? (...looks like an advertising campaign for solidified cooking fat is not attractive enough for such competition), lack of competitiveness, or just insufficient prestige of NCD (...Why should I register? Is it worth anything? Will it make me money? Will it bring me a job? Will I let them clap their hands for me at the ceremony?)? Is it a shame not to get an award, or is it even a shame to get it?

As for me as a layman in the sphere of “flat design” I go on asking: **Isn't there today, in the era of tablets and social networks, a quality made up magazine, an aesthetically valuable poster or a standard CI of a regional company too little for the first league?** These very “internet” reasons caused the 2D category being renamed to the category for communication design.

The student category has also been as equally flat as her older overworked sister with faded hair. In general, the works were likeable and fresh, sometimes even funny—exactly how students works should be. In this group, I am always looking forward to the “sparkler-like” colourful creativity, which later, under the weight of everyday 8 - 10 hour clicking (for big-headed and incompetent clients, or “marketing specialists”, oh, whoever spoilt them so much?) fades and withers. I might have missed there a little bit more of practical jokes, punk and clever provoking.

In the category of student product design, we usually expect similar enthusiasm and a kaleidoscope of foolish and exaggerated projects. Limits are a little earthier here, common physics and materials “are binding” or perhaps they are not, but breaking

z najobľúbenejších námetov na pestré „intelektuálne ohňostroje“. Rokmi preverená profesionalita, zdravé sebavedomie a príležitostná sebaíronia spoluprotcu ma baví a inšpiruje. K tomuto rozpätiu medzi prísnou špecializáciou a všeobecným rozhľadom cítim úctu, ktorá príležitostne prerastá do (opatrne skrývaného) obdivu.

Aj preto ma menovanie za predsedu komisie pre Národnú cenu za dizajn 2013 spočiatku zaskočilo a rešpekt ku zverenej úlohe víťazil nad zrejším polichotením. Po úvodnom - zoznamovacom kole, kde si celá porota zbežne prejde všetky exponáty a „naladí sa na podobnú vlnovú dĺžku“, som si pospomínal na svojich predchodcov a uvedomil si, že úlohou predsedu je predovšetkým - udržať si zdravý nadhľad (a pritom nie príliš veľký odstup) od moderovaných debát, príležitostne nejakú tú konfrontáciu vyvolať a nakoniec aj formou tohto textu vyniesť medzi odbornú verejnosť, čo má a chce byť oznámené. Aj za cenu istého zjednodušenia sa od neho očakáva zhrnutie celého procesu a pokus o istú víziu - kam a ako ďalej.

Pravdepodobne najťaživejším rozhodnutím tohto ročníka Národnej ceny za dizajn bolo neudeliť národnú cenu v kategórii komunikačného dizajnu. Po niekoľkoetapovej debate sme sa nakoniec dohodli, že produkt / projekt, ktorý je tohto ocenenia hoden a môžeme sa za neho v širších súvislostiach postaviť, medzi prihlásenými exponátmi nie je. Našli sme niekoľko výnimočných prác, ktoré bohužiaľ vybočovali zo stanov súťaže, a jednej z nich sme sa rozhodli udeliť Cenu poroty.

Pri pohľade na súčasnú produkciu našich kolegov i konkurentov sa spoločne pýtame - prečo ste ju niekto neprihlásili? Prečo si ju neprihlásil/a ty? Národná cena za dizajn je vo svojej podstate tiež iba projekt a ja ako jeho spolutvorca sa pýtam: Niečo tu nefunguje celkom správne a my sme úprimne zvedaví, čo to je? Viem/e, že je čo prihlasovať. Je za tým ostýchavosť? (... reklamná kampaň na stužený pokrmový tuk asi do takej súťaže nie je dosť atraktívna), nedostatok súťaživosti, alebo iba nedostatočná prestíž Národnej ceny za dizajn (...A prečo by som to tam mal prihlasovať? Čo z toho mám? Zarobí mi to peniaze? Prinesie prácu? Nechám si zatlieskať na odovzdávaní cien?)? Je hanba cenu nedostať, alebo ju dokonca už aj dostať? Kolegovia grafickí dizajnéri - ste takí znechutení všetkými

them is more difficult. Additional dimension for me is an example of a perfectly mastered skill. In some cases, a young creator manages to master the skill and production technology to the extent that they cease to be “fettters on their legs”—they turn to wings. The winning project is airy, although made of porcelain—perhaps it is the tension between the heavy, hard material and light idea what “works” and surprises there. **Again the elegant arch over the precipice between the classical and the contemporary—none of the aspects is demanding or exceptional in any way, but the Columbus’s “standing the egg on its tip” took place.** There were similar, although not so finalized and not binding “training objects”, and that is why it is worth searching and tasting.

It is spring and I feel like writing: I am tragically missing the essential nutrition = client-orientation in this pre-professional league. Students and perhaps also some teachers do not know that “roses grow from dung” and good design comes from patient searching and understanding of client’s assignment, his needs and requirements. It ripens and sometimes even gracefully springs from concreted railings. It will overcome his requirements by its functionality, lower price or other added value. **Ancient fairy-tale and unattractive notions as humbleness, sincerity and mutual trust are playing great roles, too.**

It is not a shame to be useful; it is a meaning of your work. Come on, future graduates and young professionals, who have the courage—**stop sponsoring your charitable “non-commercial design”, please, and try to offer good service and serious skills for the price.** After you start prospering and you grow a couple of satisfied clients, you will be awarded unusual feeling of satisfaction. With a little bit of luck, you will make good money. I am not saying it is easy and comfortable, but this exactly is the direction, in which not only the authors of winning exhibits walked their way.

The main award was granted to a wanna-be “one woman show” in the sphere of clothing industry. I am not only using the notion “clothing design” on purpose, because this project exceeds it by its complexity. There is a lot of fresh design, supported by print and web promotion, including the video, which is identically colourfully bubbly as

„marketingovými“ špecialistami, politikárčením, lobingom a kupčením v tendroch, alebo iba unavení a vyčerpaní z nezaplatených faktúr?

Za seba ako laika v oblasti „plochého dizajnu“ sa potom pýtam ďalej: **Nie je dnes v časoch tabletov a sociálnych sietí už kvalitne zalomený časopis, esteticky hodnotný plagát či štandardný CI regionálnej firmy na 1. ligu trochu málo?** Práve z týchto „internetových“ dôvodov bola 2D kategória premenovaná na cenu za komunikačný dizajn. Posmešný názov „plochá dizajnérka“, prípadne slová „máte o 1 rozmer menej“ už dávno neplatia. Každý aspoň trochu rozhladený 3D dizajnér musí uznať, že do svojej novej (už ďalšej?) stohovateľnej stoličky nemá šancu napchať toľko emócií, koľko poskytuje jeden bystrý a primerane interaktívny web. Porovnanie funkcie tiež nebude fér a objektívne, ale tú pestrosť a paletu možností zväžte sami. „Grafický dizajn“ dnes poskytuje omnoho viac než 3 rozmery. Musí vyskočiť z papiera do virtuálu a v ideálnom prípade všetko prepojiť. Táto rozvláknená komplexnosť a hravá vzdušnosť, cesta skrz i proti času, prehľadná dynamika okorenená vtipom sa na stoly a monitory porotcov nedostala.

Aspoň náznaky tohto trendu som očakával v študentskej kategórii. Márne - bola rovnako plochá, ako jej staršia upracovaná sestra s povädnutými vlasmi. Snáď pretože „sa o tom nevie“, alebo „sa to nikde nevyučuje“, tak ďalej živoríte na Zemeploch? **Alebo je už všetko vyriešené a na všetko sa nakúpia šablóny - koniec hrania a experimentovania?**

Celkovo však práce boli príjemné a čerstvé, miestami aj vtipné - také, aké študentské práce majú byť. V tejto skupine sa vždy teším na „prskavkovo“ pestrú kreativitu, ktorá sa neskôr pod váhou každodenného 8 - 10 hodinového klikania (pre namyslených a nekompetentných klientov, či „marketingových špecialistov“, ach, kto ich takto rozmaznal?) vytráca a chradne. Snáď mi tam chýbalo trochu viac recesie, punku a múdrej provokácie. A keby som si bol celkom istý, čo si predstaví pod pojmom „autentický“, asi by mi to chýbalo tiež.

V kategórii študentského produktového dizajnu zvyčajne očakávame podobné nadšenie a kaleidoskop hoci aj bláznivých a nadnesených projektov. Limity sú tu trochu zemitějšíe, bežná fyzika a ma- ▶

the whole collection. It is not hard to believe that it also “sells well”. **No big talk—I do not believe someone somewhere in the world, although with a bigger budget, could make it better.** We have to be openly proud of such products! And by the way—when handing out the awards on the stage, I would like to welcome, if not all then at least the core of project workers, and part of those who earn their living working on it. It could be a pleasant surprise.

In the end, I have been asked to assess the current NCD year in the context with all the preceding ones. With cautious enthusiasm I claim that it is continually getting better and mature. I believe that it copies the general situation of local designer industry and reflects it with no back talk. And I am saying it again, it is not just designers credit, it is also a credit of culture of clients and final customers in general ●

teriály „nepustia“ alebo áno, ale s tým odtrháváním býva viac práce. Ďalším rozmerom je potom pre mňa ukážka perfektne zvládnutého remesla. V niektorých prípadoch sa mladému tvorcovi podarí ovládnuť remeslo a výrobnú technológiu do tej miery, že prestanú byť „guľou na nohe“ - stanú sa krídlami. Trebárs iba dočasnými Ikarovými - a všetko naštudované mu v budúcej kariére bude zdanlivo „nanič“. Ale naučil sa vzlietnuť a TO je dôležité. Víťazný projekt je vzdušný, hoci je z porcelánu - možno práve ono napätie medzi ťažkým, tvrdým materiálom a ľahkou myšlienkou je tým, čo „tam funguje“ a prekvapuje. Zároveň tým cez materiál i funkciu presvítá troška nostalgie a celé by sa to iba veľmi neobratne realizovalo bez príspevnia 3D programu. **Opäť to elegantné preklenutie priepasti medzi klasickým a súčasným - ani jedna poloha nie je nijako náročná alebo výnimočná, ale to kolumbovské „postavenie vajíčka na špičku“ sa odohralo.** Podobných, i keď nie až takých dotiahnutých nezáväzných „cvičných objektov“ sa urodilo viac a práve pre ne sa oplatí hľadať a ochutnávať.

Takto na jar sa mi chce napísať: Základná živina = orientácia na klienta, mi v tejto predprofesionálnej lige tragicky chýba. Študenti a snád ani niektorí pedagógovia netušia, že „ruže vyrastajú z hnoja“ a dobrý dizajn pramení z trpezlivého hľadania a pochopenia klientovho zadania, jeho potrieb a požiadaviek. Zreje a niekedy dokonca elegantne vyskakuje z ním zabetónovaných mantinelov. Prekoná jeho požiadavky funkčnosťou, nižšou cenou alebo inou pridanou hodnotou. **Veľkú úlohu tu zohrávajú aj také starodávne rozprávkové a neatraktívne pojmy, ako pokora, úprimnosť a vzájomná dôvera.**

Umelé úlohy majú vo vzdelávaní svoje miesto a zmysel - ale čím skúsenejší budúci profesionál je, tým jasnejšie by sa mal orientovať na klientove potreby a prestať sa prehrabovať na svojom vlastnom ego-piesočku. Aby sa dokázal včas vylúpnuť z ochrannej ulity, ktorú mu akademická pôda milosrdne poskytuje, musí dostať „pod kožu“ pocit užitočnosti. Vedieť zabrať a nenechať sa rozomlieť zdanlivo silnejšími protivníkmi. Stihnú ho k tomu nenápadne doviestť „bočáky a fušky“ skôr, než zaprkne ako nepoužiteľný „nepochopený génius“?

Áno, produktový dizajn je úžasná multiodboro-

vá profesia, ale nesmie to byť iba a iba unikátna básnická sochárčina (...keď sa vám to nepáči, tak tomu jednoducho nerozumiete!), sebecká arteterapia (...MNE sa to takto guľaté s tou prepadlinkou uprostred jednoducho veľmi páči, a že to nejde vyrobiť? Nooo, tak si na to kúpte lepší stroj! Bude sa to všetkým páčiť - tým som si istý, ešte som síce nič nedokázal, ale verte mi a zarobíme na tom hromadu peňazí), ani erupcia bezbrehej a bezohľadnej kreativity (...pretože ja viem, že táto vázička je jednoducho super multifunkčná, a keď ju otočíte nabok, tak je z nej ležadlo pre škrečka a na tomto boku si do nej môžete položiť iPhone, a keď s ňou zatrasiete, tak v nej padá sneh, a keď ju otočíte úplne hore nohami - môžete ju používať ako pohár na long drink, áno musíte ju potom aj predtým starostlivo poumývať, pretože by to bolo nehygienické, ale...).

Byť užitočný nie je hanba, ale zmysel vašej práce. Tak prosím, budúci absolventi aj začínajúci profesionáli, kto si iba trošku trúfate - **prestaňte prosím, sponzorovať svoj dobročinný „nekomerčný dizajn“ a pokúste sa za honorár ponúknuť dobrú službu aj solidne remeslo.** Až sa vám začne dariť a dovychováte si pár spokojných klientov, budete odmenení nezvyčajným pocitom zadosťučinenia. S troškou šťastia sa aj dobre užitvite. Netvrším, že je to ľahké a príjemné, ale presne to je smer, ktorým už nielen autori víťazných exponátov prešliapali kus cesty.

Hlavnú cenu získala kvázi „one woman show“ v oblasti odevného priemyslu. Zámerne nepoužívam iba pojem „odevný dizajn“, pretože tento projekt ho svojou komplexnosťou presahuje niekoľkonásobne. Je v ňom veľa sviežeho dizajnu, podporeného printovou aj webovou propagáciou vrátane videa, ktoré je rovnako farebne bublavé ako celá kolekcia. A nie je ťažké uveriť, že „sa to aj celkom dobre predáva“. **Bez veľkých rečí - neverím, že by to niekto kdekoľvek na svete, hoci aj s väčším rozpočtom, urobil lepšie.** Na takéto produkty musíme byť otvorene pyšní! A mimochodom - celkom rád by som pri odovzdávaní cien na pódii privítal, keď nie všetkých, tak aspoň jadro tých, ktorí na projekte spolupracovali a časť tých, ktorým prináša chlieb ich každodenný. Možno by sme boli príjemne prekvapení.

Záverom som bol požiadaný, aby som aktuálny roč-

ník Národnej ceny za dizajn zhodnotil v kontexte všetkých predchádzajúcich. S opatrným nadšením tvrdím, že sa stabilne zlepšuje a zreje. Verím, že tým kopíruje všeobecnú situáciu lokálneho dizajnerskeho priemyslu, ktorému bez odvrávania nastavuje zrkadlo. **Tá v úvode spomenutá dobrá nálada vo mne stále trvá - slovenský dizajn súťažiaci o Národnú cenu za dizajn všeobecne, ale najmä jeho produktová časť, dorástla európsku, poťažmo svetovú úroveň.** Znova opakujem, že to nie je iba zásluha dizajnérov, ale aj vzdelanosti klientov a koncových zákazníkov všeobecne.

Zdanlivý prepád komunikačnej časti súťaže považujem za svojím spôsobom nedorozumenie a o 2 roky sa teším na výsledky diskusie, ktorú som si tu trúfol „naštepit“. Všetkým súťažiacim, porotcom, ako aj celému podpornému tímu Slovenského centra dizajnu ďakujem za účasť, želám dostatok pracovných príležitostí a trpezlivosti pri hľadaní toho „chrumkavého“ či „šťavnatého“ v nich ●

Foto: archív SCD

Slová poroty

Tibor Uhrín

V minulosti bývalo do súťaže prihlásených oveľa menej produktových vecí, hodnotili sme viac grafického dizajnu alebo dizajnu vizuálnej komunikácie. Keďže študentský dizajn sa v rámci Národnej ceny za dizajn objavil neskôr a dizajn s presahom do remesla nebol v súťažných podmienkach ešte akceptovaný, nebolo také ťažké vybrať niekoľko najlepších vecí na udelenie cien.

Dnes je situácia iná. Dizajn s prvkami remeselnej výroby môže oveľa pružnejšie reagovať na meniace sa podmienky a tak súťaž jednoznačne oživuje o súčasné trendy. Dizajnér má rýchlu spätnú väzbu, od návrhu po realizáciu prebehne omnoho menej času ako pri dlhodobých vývojových konceptoch určených pre priemyselnú výrobu. Z tohto dôvodu sa do súťaže prihlasujú aj dizajnéri, ktorí si výrobu sami zabezpečujú, niekedy doslova vlastnými rukami.

Čo sa týka kvality v oblasti produktového dizajnu (ku ktorému sa môžem konkrétnejšie vyjadriť), v minulosti sa vždy našiel výrobok alebo výrobky, ktoré upútali na prvý pohľad v porovnaní s ostatnými. V tomto ročníku sa dala pozorovať väčšia vyváženosť priemyselných výrobkov, rôzneho druhu nábytku, remeselných produk-

tov, stolovacích kolekcií a módného dizajnu. To, že porota opäť ocenila aj dizajn stomatologickej súpravy definitívne potvrdzuje, že na Slovensku máme jednoducho špičkových dizajnérov a výrobcov v tejto oblasti, ktorých snáď poháňa aj zdravá konkurencia. Podaktorí z nich boli ocenení aj viackrát (Ferdinand Chrenka, Rastislav Turek, Jaroslav Tomaščík...). Víтам, že sa v súťaži vždy objavujú priemyselné výrobky, ktorých vývoj nie je vecou iba jedného človeka, ale celého tímu a je výsledkom dlhodobšieho vývoja za účasti technickej aj kreatívnej inteligencie. To platí aj o ďalšom ocenenom výrobku - masážnej vani pre zariadenia typu wellness Aquadelicia IX (dizajn Martin Struss).

Porota sa na druhej strane rozhodla oceniť aj výrobky, ktorých vývoj nie je závislý od tímovej práce alebo zložitých priemyselných technológií. Tieto veci bývajú silnejšie z výtvornej a výrazovej stránky, vyznačujú sa zvýšenou mierou individuálnej kreativity. Do tejto skupiny patria ocenené zvieratká vyrezané z rôznofarebných priemyselne vyrábaných filcov konštantnej hrúbky od Ondreja Eliáša. Jednoduchým ohnutím a poistením patentným gombíkom ožívajú rôzne živočchy - stojany na servítiky. Zo všetkých výrobkov v kategórii produktového dizajnu na porotu najviac zapôsobi-

la kolekcia The Era od Dany Kleinert. Vyznačuje sa vysokou úrovňou výtvarného spracovania, kvalitou materiálu aj originálnym spôsobom prezentácie. Keby som mohol udeliť ocenenie ja osobne, priklonil by som sa aj k „balónovým“ stropným a nástenným svietidlám z opálového skla Borisa Klimeka. Kolekcia s názvom Memory vychádza z jednoduchého a dobre známeho motívu vznášajúcich sa rôznofarebných balónikov narážajúcich do stropu, pričom svietidlá sú aj technologicky a materiálovo dotiahnuté. Na naše pomery nevídanou hravosťou a farebnosťou ma zaujali aj niektoré výrobky firmy Tuli.sk.

Študentský dizajn sa vždy zdá byť zaujímavejší, lebo je v určitej miere nezaťažený spôsobom výroby, nemáva konkrétneho zadávateľa. Rovnako aj porota potom najviac v tejto oblasti oceňuje kreativitu, vtip a nápad. Na základe takejto úvahy sme v kategórii vizuálnej komunikácie ocenili nové učebnice pre základné školy a v produktovom dizajne nápadité olejové porcelánové lampy s názvom A buď svetlo. Autorka Kristína Kollárovicsová v nich rozvinula myšlienku tieňa v tvare kontinentov, ktorý lampa po jej zapálení vrhá na podklad ●

Lenka Žižková

Tesne pred Veľkou nocou 2013 prebehlo v Bratislave hodnotenie produktov prihlásených do súťaže o Národnú cenu za dizajn a ďalšie ocenenia.

Najprv by som rada zablahoželala Slovensku, že má centrum dizajnu, pretože v Českej republike bolo zrušené. Môže preto udeľovať dizajnérom i firmám profesionálne ceny, ktoré svedčia o kvalite ich návrhov a produktov. Ďalšie blahoželanie patrí novo pridelenému priestoru v bývalých Hurbanových kasárňach na Kollárovom námestí. Tam bude môcť centrum predstavovať všetky činnosti, ktoré vykonáva. Slovensku osobne závidím tiež odborný časopis Designum, pretože v Česku už žiadny neexistuje.

Ako vždy pri takýchto súťažiach porota nemala ľahké rozhodovanie, pretože adeptov na ceny bolo viac ako možností ocenenia. Aj preto porota diskutovala o nových možnostiach ich kategorizácie, čo by mohlo byť pre dizajnérsku a firemnú obec zaujímavé a určite aj spravodlivejšie.

Mne osobne sa potvrdilo, že Slovensko má dizajnérsky silné nábytkárske firmy (predovšetkým so sedacím čalúneným nábytkom: Domark, Brik, Javorina, Mobilier Design, Dizajno...). Niektoré produkty by si zaslúžili, aby si ich všimli aj iné ako odborné periodiká, a aby si ich kvalitu uvedomili a preferovali aj bežní zákazníci. Silnou stránkou slovenského priemyselne-

ho dizajnu sú firmy navrhujúce a vyrábajúce stomatologické súpravy (napríklad súťažiacia firma Chiradent) alebo textilné sedacie vaky (Tuli). Tento rok sa objavila s dobrým dizajnom i ďalšia slovenská firma s produktmi pre zdravotníctvo, kúpeľníctvo a terapiu - Medixim - s novou masážnou vaňou.

Veľmi kvalitné boli svetidlá Comet, Clearance, Razzor (firma OMS). Ku klasickým dobrým návrhom a stáliciam exkluzívneho a napriek tomu demokratického slovenského dizajnu patrí sklo Patrika Illa pre značku Rona. Expanziu mladých slovenských dizajnérov do zahraničia potvrdzuje Boris Klimek so svojimi humornými a atraktívnymi návrhmi pre české firmy (svietidlá Memory pre Brokis, pohovka Element pre mminterier), ktoré budú určite s úspechom prezentované na štýlotvorných zahraničných veľtrhoch a výstavách.

Porotu očarili výrobky so slovenským kultúrnym podtextom, aké môžeme vidieť napríklad aj na kvalitnom škandinávskom dizajne. Išlo predovšetkým o takú maličkosť, ako je obal/stojan na obrúsky pri stolovaní - zvieratká z plsti Cvoky Ondreja Eliáša pre firmu Refima. Sú jasným víťazom ako humorné a kultivované drobné darčkové predmety. Na slovenskú strunu zahrli aj klasické dreváky, aké môžeme vidieť na celom svete. Pikpoki však boli osviežené farebnosťou a štýlizovaným dekórom typickým pre Slovensko.

Všetkých porotcov potešila variabilná odevná pletená kolekcia The Era Dany Kleinert, ktorá

umožňuje mladým záujemkyniam o atraktívne sebvýjadrenie prostredníctvom módy veľkú škálu možností prezentácie vlastného štýlu.

Výber z 33 prác v kategórii komunikačný dizajn narazil na prísne pravidlá súťaže, keď musí daný návrh byť určený pre konkrétneho užívateľa a zákazníka. Tým sa dostali mimo možnosť udelenia najvyššieho ocenenia. Svojho zákazníka, ktorým by mal byť štát, zrejme nenájdu.

Porovnávať jednotlivé ročníky súťaže o národný dizajn je ťažké, pretože na množstvo a kvalitu prihlásených prác nemá SCD žiadny vplyv. Odráža sa v nich aj stav ekonomiky krajiny a ďalšie faktory, ktoré však žiadna porota nemôže ovplyvniť. V dlhodobom časovom slede je však vidieť, že slovenský dizajn má vzrastajúcu tendenciu a našiel uplatnenie vo všetkých odboroch priemyselnej výroby aj produktov životného štýlu. A tiež sa omladil. Ešte donedávna študenti sa stali profesionálmi, a je to na slovenskom dizajne vidno! ●

Bibiana Lалуho

V rámci svojich kompetencií spolupracuje Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania aj s inštitúciami zaoberajúcimi sa podporou malého a stredného podnikania v rôznych oblastiach. Na základe vzájomnej dohody o spolupráci je už po druhý raz odborným garantom pre oblasť podnikania v rámci celoštátnej súťaže dizajnu, Národnej ceny za dizajn. Aktívne sa spolupodieľa na jej propagácii formou publikovania informácie o súťaži v časopise Podnikanie, na webových stránkach NARMSP, prostredníctvom svojich komunikačných databáz a pred dvomi sa rozhodla udeliť aj vlastnú cenu. Zástupca NARMSP má aj svoje miesto v jedenásťčlennej odbornej porote súťaže.

S potešením a mimoriadnou úctou som prijala pozvanie účasti v porote tejto súťaže. Samotný názov „Národná cena za dizajn 2013“ dokonale vystihuje aktuálnosť, závažnosť a najmä dôležitosť dizajnu pri uvádzaní výrobkov na vnútorný trh Európskej únie, ktorého je Slovensko už neodmysliteľnou súčasťou.

Podľa môjho názoru tvorivé odvetvia majú veľký potenciál podporiť rast zamestnanosti nielen na Slovensku, ale v celej Európe. Keďže sa rozvíjajú rýchlejšie ako ostatné sektory, je potrebné ich neustále sledovať, podporovať a vytvárať priaznivé podmienky na vznik správnej kombinácie zručností, očakávaní a postojov nielen zo stra-

ny mladých talentovaných ľudí, ale aj zo strany biznisu, ktorý je často jednou z hnacích síl ich rozvoja.

Keďže je súťaž určená pre prácu z oblasti produktového a komunikačného dizajnu, pre profesionálov a študentov, tešila som sa na množstvo nápadov a krásnych, zároveň aj praktických a v súčasnosti takých žiadaných prác. Moje očakávania sa nadmieru naplnili. Počas dvoch dní, keď zasadala porota, som sa stretla nielen s vynikajúcimi ľuďmi, profesionálmi vo svojom odbore, ale s kvalitnými prácami z oblasti profesionálneho, ako aj študentského dizajnu. Pri posudzovaní sme hodnotili ich estetickú stránku, ako aj inovatívnosť a technicko-technologickú vyspelosť produktov, preto naše porotovanie sprevádzala živá odborná diskusia.

Práca, ktorú SCD pri organizácii tejto súťaže vynakladá, má veľký prínos a zaslúži si uznanie. Veď široké pochopenie významu dizajnu pomôže európskym podnikom poskytovať lepšie produkty a služby, a tak zvýšiť životnú úroveň občanov. Dizajn je totiž kľúčovým európskym aktívom a doteraz nebol naplno využitý na posilnenie konkurencieschopnosti. A tak verím, že aj táto súťaž pomôže slovenským dizajnérom a malému a strednému podnikaniu priblížiť sa k celosvetovej úrovni ●

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania (ďalej len NARMSP) bola založená na podporu rozvoja a rastu malého a stredného podnikania so zreteľom na štátnu štruktúralnu, priemyselnú, technickú, regionálnu a sociálnu politiku. Agentúra koordinuje aktivity, vrátane finančných, na medzinárodnej, štátnej, regionálnej a miestnej úrovni pre podporu a rozvoj malého a stredného podnikania v Slovenskej republike. Je aktívnym členom európskej siete na podporu podnikania, Enterprise Europe Network, a má vo svojej gescii realizáciu štátneho podporného programu zameraného na internacionalizáciu malých a stredných podnikateľov. Slovenskí podnikatelia majú takto možnosť získavať aktuálne informácie o novinkách z oblasti európskeho podnikateľského prostredia. NARMSP v marci 2013 spustila nový mikropôžičkový program a prostredníctvom spoločnosti Fond fondov, s.r.o., aj fond na podporu start-upových projektov. Cieľom oboch projektov je aktívne podporiť financovanie malých a stredných podnikateľov a prispieť tak k rastu zamestnanosti.

www.nadsme.sk

Dana Kleinert

Národná cena za dizajn 2013 v kategórii produktový dizajn

The Era - Spirit of Knitwear / odevná kolekcia
Dizajn: Dana Kleinert
Výrobca: SG Trading s.r.o., Nitra

Kolekcia The Era zaujme na prvý pohľad nielen kombinovateľnosťou jednotlivých častí medzi sebou, ale i rôznymi alternatívami použitia. Je prekvapivo variabilná: šaty môžu byť zároveň sukňou (dlhou i krátkou), pelerínou, šálom, dokonca jeden z modelov popiera fixnú predstavu o hornej a spodnej časti a otočením získava nové tvarové možnosti. Švy sú začistené, čím sa odev stáva nositeľný z oboch strán, rub a líce neexistuje. Kolekciu charakterizujú jednoduché strihy s dôrazom na textúru, vzory a štruktúru materiálu.

Značka Kleinert je známa pleteninovými odevmi. Rovnako aj kolekcia The Era je okrem doplnkových šitých odevov postavená na pletenine, v materiálovom zložení čistého merina, viskózy, acetátovej priadze a elastanu. Prepojenie materiálov umožnilo dosiahnuť požadovanú plasticitu štruktúry a príjemný ohmat. V použitých vzoroch nesie kolekcia inšpiráciu slovenskými ľudovými motívmi, avšak bez odkazu konkrétneho regiónu. Cieľom autorky sa stalo prenesenie dekóru z techniky výšivky do techniky pleteniny. Zámer prepojiť obe strany materiálu si vynútil technologický proces, kde sa motív bodiek stal nielen dôležitým dekoratívnym prvkom, ale umožnil i technicky prepojenie oboch strán - dvoch farieb pleteniny.

National Prize for Design 2013 in the Category of Product Design

The Era—Spirit of Knitwear / Clothing Collection
Design: Dana Kleinert
Producer: SG Trading s.r.o., Nitra

The Era collection attracts at the first look not only by means of combinationability of separate parts among themselves, but also by means of different usage alternatives. It is surprisingly variable: a dress can at the same time be a skirt (long or short), a pelerine, a shawl, one of the models even denies the fixed idea about upper and lower parts and by turning gets new form possibilities. Seams are overcast, thus clothing becomes wearable from both sides, there is no face and no reverse side. The collection is characterized by simple cuts with emphasized texture, patterns and structure of the material.

The Kleinert brand is famous for its knitwear. Equally, the Era collection is besides additional sewn clothing based on knitwear, the fabric composed of pure merino wool, viscose, acetate yarn and elastane. Interconnection of materials allowed achieving required plasticity of structure and pleasant touch. In used patterns, the collection has been inspired by Slovak folk motives, only without the reference to a specific region. The author's aim has been to transfer the décor from the embroidery technique into the knitwear technique. The intention to interconnect both sides of knitwear called for a technology process, where the dots motif be-

Kolekcia The Era vznikla v spolupráci s nitrianskou pletiarenskou firmou SG Trading, kde boli realizované prototypy a napokon i pletená časť kolekcie. Šité odevné diely a doplnky boli vyhotovené priamo v ateliéri v Bratislave. Prototypová kolekcia obsahovala zhruba 60 kusov vrátane doplnkov. Základ tvorí približne 15 druhov odevov, ktoré sa realizovali vo viacerých farebných kombináciách. Jeden model vznikol v malej sérii 10 kusov.

Strihovo a rovnako i v štruktúre dezénu kolekcia umožňuje široké možnosti využitia, nositeľka si môže modely prispôsobiť svojim momentálnym potrebám a nálade. *(hodnotenie poroty)* ●

came not only an important decorative element, but enabled the interconnection of both sides - two colours of knitwear - technically.

The Era originated in cooperation with Nitra knitwear company of SG Trading, where prototypes and finally the knitwear part of the collection were realized. Sewn clothing parts and accessories were manufactured directly in Bratislava atelier. Prototype collection contained roughly 60 items, including accessories. The basis is composed of 15 types of clothing, realized in various colour combinations. One model was created in a small set of 10 items. *(statement of the jury)* ●

Foto: Petra Bošanská

Dana Kleinert (1974) absolvovala štúdium na Katedre textilu Vysokiej školy výtvarných umení v Bratislave (1993-2000). V roku 2005 otvorila predajňu v historickom centre Bratislavy, kde funguje pod značkou Fashion Shop & Design Studio Dana Kleinert. Medzi jej najznámejšie realizácie patrí odevná kolekcia slovenskej reprezentácie pre Zimné olympijské hry 2010 vo Vancouveri. V roku 2011 sa stala víťazkou slovenskej časti súťaže Young Creative Entrepreneur (YCE), ktorú organizoval British Council v spolupráci so Slovenským centrom dizajnu. Je zakladajúcou členkou Slovak Fashion Councilu, v ktorom sa aktívne angažuje s cieľom podporiť súčasnú slovenskú módnú tvorbu.

Dana Kleinert (1974) graduated from her studies at the Textile Department, Academy of Fine Arts and Design in Bratislava (1993-2000). In 2005 she opened a shop in the historical centre of Bratislava, where she works under the trademark of Fashion Shop & Design Studio Dana Kleinert. One of her most famous realizations includes a clothing collection of Slovak national team at Winter Olympic Games of 2010 in Vancouver. In 2011 she won the Slovak part of Young Creative Entrepreneur (YCE) competition, organized by the British Council in cooperation with Slovak Design Centre. She is a foundation member of Slovak Fashion Council, where she actively works with the aim to give support to contemporary Slovak fashion creation.

Marta Bošelová

textilná výtvarníčka

Podobne, ako autorka netají, u koho získala prvé skúsenosti, aj mňa teší vedomie, že v pletiarstve mám úspešnú pokračovateľku. Za najväčší prínos kolekcie považujem, dnes už nie práve samozrejmé, prepojenie priemyselnej výroby s autorským textilným a odevným dizajnom

Kolekcia The Era ma upútala najmä svojou nadčasovosťou, vnímať vý pozorovateľ v nej však objaví ozajstnú textilnú tradíciu - skutočnosť, ktorá spočíva v celistvosti jednotlivostí.

Všetko, čo sa pozvoľna ukladalo v podvedomí autorky - dôverné poznanie materiálov a remeselná skúsenosť - jej poskytli široký priestor na vyjadrenie vlastnej individuality.

Kolekcia svojou variabilitou neurčuje hranicu medzi prostotou a luxusom, pohodlím a prísnosťou. Každý prvok je navrhnutý a realizovaný tak, aby dokonale vyhovoval všetkým potrebám v štýle každodennej funkčnosti a predsa skrýval kúzlou a tajomnosť jedinečnosti.

Pre autorku je technológia pletenia súčasťou umeleckého procesu, splýva s dizajnerským zámerom. Dezény, inšpirované vyšíváním alebo modrotlačovým ornamentom, nie sú len lacnými atrapami ľudových prvkov. Rozšírením o súčasné technologické možnosti sa stali pridanou hodnotou, vlastnosťou artefaktu, jeho organickou súčasťou, a ich mierka je neoddeliteľnou zložkou a prvkom celej kolekcie ●

Cena za dizajn 2013

Stomatologická súprava s kreslom VIZIO
 Dizajn: Rastislav Turek a Peter Mesiarik
 Výrobca: Chiradent, s. r. o.

Stomatologická súprava VIZIO určite nepatrí medzi tradičné stomatologické súpravy. Hoci je Slovensko zubokreslárskou veľmocou a kreslá sa nám môžu zdať rovnaké, VIZIO rúca mýty o tradičnom mäkkom tvarovaní. O to radostnejšie sa počúva správa, že okrem tvaru je aj celý elektronický mozog dielom slovenských konštruktérov a programátorov. Hoci doplnkové moduly ako svetlo alebo monitor sú od renomovaných zahraničných výrobcov, napríklad napúšťač vody, touchscreen alebo obslužný nožný modul je tvarovo navrhnutý slovenskou dvojicou dizajnérov.

Celkovo pôsobí produkt stavebnicovo s jednotnou formálnou identitou, ktorú programovo narúšajú pantografické ramená osvetlenia a obslužného panelu. Ich priehyb s nerovnakou hmotou na začiatku a na konci okrúhleho prierezu však výborne na-

Prize for Design 2013

Stomatology Set with a VIZIO Chair
 Design: Rastislav Turek and Peter Mesiarik
 Producer: Chiradent, s. r. o.

The product in general looks modular and has a uniform formal identity, broken deliberately by pantograph arms of lighting and service panel. Their droop with unequal material in the beginning and in the end of a round opening improves the impression from the biomorph and traditionally shaped dental chair. Non-traditional shaping, referring to German exactness and form strictness, brings its indisputable positives in the comfort of service and classical operation. VIZIO provides various possibilities of chair positioning and its lowest position is really low. VIZIO has high user standard, timeless design, provides excellent variability, the concept simplifies produceability, which has a positive effect on the price, with no harm to the design. In its overall concept, VIZIO brought a new trend in construction of stomatology sets. *(statement of the jury)* ●

hráva biomorfne a zubársky tradične tvarovanému kreslu. Z bočného pohľadu však kreslu nemožno uprieť originálne línie, ktoré celkovú kompozíciu stomatologickej súpravy poľudšťujú. Netradičné tvarovanie, ktoré odkazuje na nemeckú precíznosť a tvarovú strohosť, však prináša svoje nesporné pozitíva v komforte servisnej i klasickej obsluhy. VIZIO poskytuje neuveriteľné možnosti rozpolohovania kresla a jeho najnižšia poloha je naozaj nízko. Lesklé chrómové prvky môžu byť spornejšie vnímané, či z hľadiska spiatočnickeho rehabilitovania chrómu alebo ako zbytočná ozdoba. Zrkadlovo lesklá časť núti užívateľa pravidelne a dôkladne súpravu čistiť. Pozitívna informácia, ktorú však možno vnímať aj kontraproduktívne.

VIZIO je užívateľsky na vysokej úrovni, má nadčasový dizajn, poskytuje vynikajúcu variabilitu, koncept zjednodušuje vyrobiteľnosť, čím pozitívne vplýva na cenu, avšak nie na úkor dizajnu. Celkovou koncepciou VIZIO prinieslo nový trend v konštrukcii stomatologických súprav. *(hodnotenie poroty)* ●

Cena za dizajn 2013

Aquadelícia IX / wellness vaňa
Dizajn: **Martin Struss**
Výrobca: MEDEXIM, s. r. o., Piešťany

Sú projekty, do ktorých sa dizajnéri hrnú, a potom tie druhé. Profesionálna masážna vaňa medzi tie prvoplánovo atraktívne určite nepatrí. Vnútri je „technologicky husto“ a zvonka o tom nikto nesmie ani tušiť. Navyše je to kus nábytku v štýle „one size fits all“ - musí byť príjemný a bezpečný pre celé spektrum klientov od tínedžerov až po „blahobytných seniorov“. V celom výrobku sa tvorcom podarilo zúročiť svoje niekoľkoročné technologické a ergonomické skúsenosti do funkčne a tvarovo vyváženého produktu. Komisia zvlášť ocenila riešenie klasického, ak nie priamo tradičného problému s nerovnomernou hlavnou vodorovnou diletáčnou špárkou. Dizajnér ju odvážne rozšíril a zhora osvietil LED pásom. Vyhol sa tak veľmi ťažko riešiteľnému problému s lícovaním jednotlivých dielov. Spojil príjemné s užitočným, navyše prispel k zvýšeniu bezpečnosti. Keď zvážime cenu podsvietenia, po-

Prize for Design 2013

Aquadelícia IX / Wellness Bathtub
Design: **Martin Struss**
Producer: MEDEXIM, s. r. o., Piešťany

In the entire product, the authors managed to use several years of their technology and ergonomic experience and create a humble, function and form-balanced product. The jury especially appreciated the solution of classical, if not directly traditional problem with an uneven main horizontal dilatation gap. The designer has bravely widened it and lit it from above by a LED belt. He avoided a hard-solution problem of separate parts fitting. He joined the duty with the entertainment, and apart from he contributed to safety increase. When considering the price for the backlighting, he managed to reduce the costs for the assembly and at the same time to increase attractiveness of detail and of the whole product. *(statement of the jury)* ●

darilo sa znížiť náklady na montáž a zároveň zvýšiť atraktivitu detailu a celého produktu. (hodnotenie poroty) ●

Cena za dizajn 2013

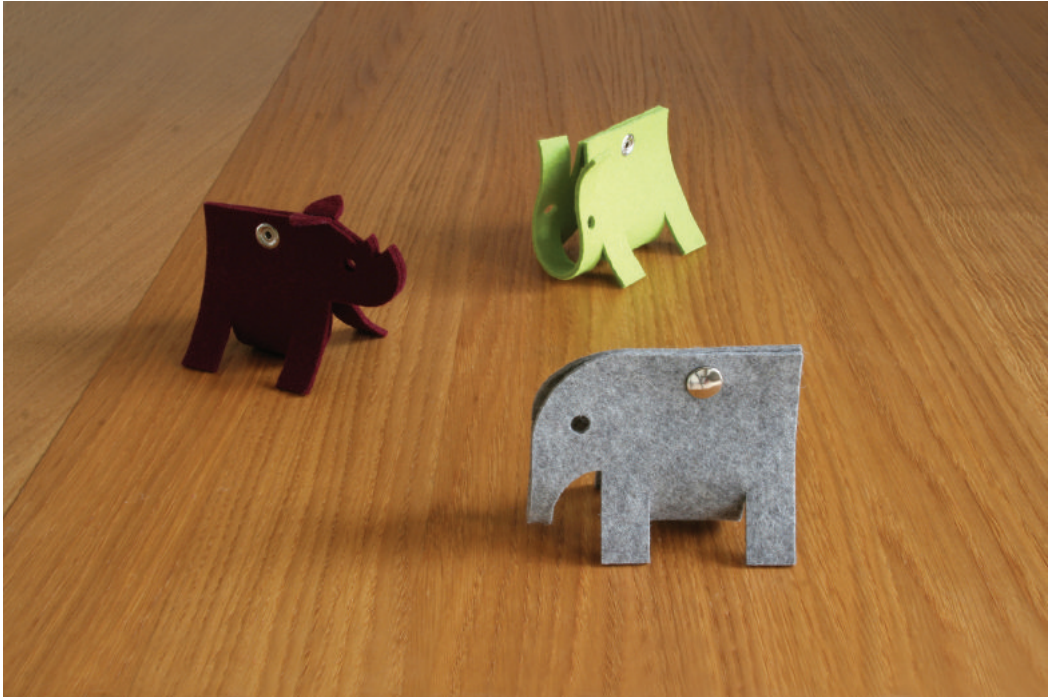
Cvoky - zvieratá / stojany na servítky
Dizajn: **Ondrej Eliáš, Designend**
Výrobca: REFIMA, s. r. o., Horná Streda

Výrobok predstavuje kolekciu zvieratiek v jednotnom vizuálnom štýle. Pozoruhodný je veľmi jednoduchý spôsob zhotovenia vyrezaním z plošného materiálu, ktorým je priemyselne vyrábaná plst s jednotnou hrúbkou v rôznych farbách. Jednoduchým prehnutím a fixáciou pomocou jedného alebo dvoch patentných gombíkov pred nami ožívajú rôzne vtáčiky, slony, chobotnice, jelene, zajace, prasiatka a podobne. Napriek tomu, že predložený projekt nie je výsledkom „veľkého“ priemyslu, ale naopak, stojí za ním dohoda a spolupráca jedného dizajnéra so slovenským výrobcou plsti, porota ocenila originalitu, jednoduchosť a pritažlivý výraz výsledných prvkov. *(hodnotenie poroty)* ●

Prize for Design 2013

Studs - Animals / Napkin Holders
Design: **Ondrej Eliáš, Designend**
Producer: REFIMA, s. r. o., Horná Streda

The product contains a collection of animals in a uniform visual style. They are made in an extraordinary and very simple way, cut from surface material, industrially produced felt of uniform thickness in various colours. By simple bending and fixation with one or two press-buttons different birds, elephants, octopuses, deer, rabbits, pigs etc. come to life in front of our eyes. Besides the fact that the submitted project is not a result of "big" industry, on the contrary, it is just a deal and cooperation of a designer and a Slovak felt producer, the jury awarded originality, simplicity and attractive look of resulting elements. *(statement of the jury)* ●

Cena ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR v kategórii študentský produktový dizajn

A buď svetlo / kolekcia olejových lúč

Dizajn: Kristína Kollárovicsová

Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava

Pedagóg: Daniel Piršč

Kolekcia A buď svetlo pozostáva z piatich porcelánových svietnikov, ktoré po zapálení vrhajú na podložku tieň kontinentov. Tento konceptuálny pohľad, ktorý sa hrá so stopou svetla, prináša so sebou moment prekvapenia. Porotu zaujal amorfný dizajn, ktorý v sebe nesie sekundárne kódovanie vychádzajúce z osobných skúseností autorky. Ide o príklad študentskej práce z oblasti art dizajnu, ktorej ústredná myšlienka ponúka možnosti rôznych variácií a širokého využitia. Dielo je zaujímavé aj svojím filozofickým odkazom, ktorý sa skrýva

Prize of the Minister for Education, Sciences, Research and Sport of the Slovak Republic in the Category of Student Product Design

And Be the Light / Oil Lamps Collection

Design: Kristína Kollárovicsová

School: Academy of Fine Arts and Design, Bratislava

Tutor: Daniel Piršč

And Be the Light collection is composed of five porcelain candlesticks, which after they are lit cast shadows of continents onto the pad. This conceptual aspect, playing with a trace of light, brings a moment of surprise. The jury was captured by amorphous design carrying inside a secondary coding resulting from personal experience of the author. It is an example of a student's work from the sphere of art design, the main idea of which offers possibilities of various variations and wide utilization. The work is interesting for its philo-

nielen v jeho názve, ale hlavne v celkovom myšlienkovom koncepte. (*hodnotenie poroty*) ●

sophical message, hidden not only in its name, but mainly in its general intellectual concept. (*statement of the jury*) ●

Kristína Kollárovicsová

O krôčik ďalej

Niekoľko poznámok k produktovému dizajnu na tohtoročnej Národnej cene za dizajn

Text: Zdeno Kolesár

Od čias, keď sa na Slovensku po prvý raz oceňoval špičkový dizajn, uplynulo už dvadsať rokov. Zo skromného ocenenia za Dobrý design sa postupne stala Cena SR za design a napokon Národná cena za dizajn, pribudli ocenenia pre študentov, zaslúžilé firmy a významné osobnosti. Listovanie v katalógoch doterajších ročníkov ukazuje, že za ten čas sa v našom dizajne zmenilo veľa i málo.

Optimista môže vidieť niekoľko firiem, ktorým sa v tvrdom konkurenčnom boji podarilo presadiť s výrobkami domácich dizajnérov alebo oceniť konštantný prílev nových dizajnerských síl s vysokým kreatívnym potenciálom.

Pesimista môže naopak poukázať na to, že aj po dvadsiatich rokoch Slovensko ostáva najmä priemyselnou montovňou s problematickým podnikateľským prostredím a s príliš úzkou základňou tých domácich výrobcov, ktorým nechýba ambícia uvádzať na trh vlastné produkty navrhnuté slovenskými dizajnérmí. Neradostnú situáciu napríklad ilustruje skutočnosť, že máme rad vynikajúcich automobilových dizajnérov, ale s výnimkou jediného sa žiadny z nich nepodieľa na budovaní „vzdelanostnej ekonomiky“, ku ktorej túžime dospieť. Pesimista si tiež môže

spomenúť na niekoľko zaujímavých slovenských výrobkov, ktoré sa s národnou cenou minuli – jednoducho ich nikto do súťaže neprihlásil. Raz azda pre lenivosť či neinformovanosť, ale inokedy aj preto, že mimo dizajnerskej komunity toto ocenenie nemá dostatočnú prestíž.

Skúsme teraz zúžiť zorné pole na obdobie, ktoré uplynulo od ostatného udeľovania národných cien pred dvoma rokmi. Aj to môžeme hodnotiť optimistickou, alebo pesimistickou optikou – realita sa zrejme pohybuje kdesi medzi oboma pólmí. K pozitívam nedávneho obdobia iste patrí rozširovanie stojatých vôd slovenského dizajnu mladou generáciou. Mnohé z dizajnerských diel prihlásených do súťaže o tohtoročnú Národnú cenu za dizajn už sú známe z medzinárodného festivalu Dizajnvíkend, z akcií projektu Denamit Design Days, z prezentácií nocí Pecha Kucha, z výstav v galériách Satelit, Art Design Project, z Dní architektúry a dizajnu a ďalších podujatí propagujúcich dizajn. Elán mladej generácie prispieva k naplneniu plánov na zriadenie umeleckopriemyslového múzea, ktoré (verme) nebude zatuchnutou inštitúciou, ale nástrojom na zvýšenie záujmu o dizajn starší, ale aj ten súčasný. Optimista sa musí tešiť aj z toho, že po niekoľkých zemetrazeniach stále žije na Slovensku centrum dizajnu a špecializovaný časopis – naši západní susedia nemajú ani jedno ani druhé. A napokon aj pre-

zeranie prác prihlásených na aktuálnu Národnú cenu za dizajn môže na tvári optimistu vyvolať radostný úsmev. Nábytkárske firmy Mobilier, Briki a Domark potvrdzujú, že sú už stálicami na našom trhu a opierajú sa o kvalitný dizajn slovenských dizajnérov. To isté možno konštatovať o firme OMS vyrábajúcej svietidlá, ktorá naposledy získala najvyššie ocenenie, alebo o Noveste úspešne nadväzujúcej na baťovské tradície výroby obuvi. Zvlášť sa treba zmieniť o dynamicky sa rozvíjajúcej firme Tuli zameranej na nábytok a ďalšie produkty z mäkkých textilných materiálov. Iste nie náhodou nedávno získal jeden z jej výrobkov prestížnu nemeckú známku kvality Red dot. Pribudli nové nádejné firmy: v nábytkovej výrobe napríklad Phase, Hošek a Galop, kovovýroba Blecha a ďalšie. Rastúci okruh stále ešte mladých dizajnérov potvrdzuje schopnosť podávať stabilné výkony v rôznych oblastiach dizajnerskej tvorby – spomeňme aspoň Patrika Illa, Michala Riabiča alebo Borisa Klímečka. Pomerne dobre je v tohtoročnej súťaži zastúpená oblasť zdravotníckej techniky. Z dvojice našich výrobcov stomatologickej techniky sa tentoraz predstavuje Chiradent zubolekárskou súpravou navrhnutou Rastislavom Turkom a Petrom Mesiarikom. Dokladá vysoký štandard dizajnerskej práce podobne ako špeciálna masážna vaňa Martina Strussa pre firmu Medexim. Rastislav Čerešňa pokračuje v spolupráci s firmou Švec na vývoji špeciálnych písacích strojov pre slabozrakých.

Vzhľadom na obmedzené možnosti uplatnenia sa viacerí slovenskí dizajnéri stávajú aj organizátormi výroby a distribúcie svojich návrhov. K ich úspešnosti môže v súčasnosti prispieť potenciál internetu. Z takto orientovaných iniciatív prihlásených na národnú cenu spomeňme značky Puojd Michaely Bednárovej a Popular Zuzany Kubánovej, ktoré sa predstavujú obalmi na notebooky a taškami. Manželia Baloghovci sa v rámci rodinnej firmy Pikipoki zamerali na dizajnersku inováciu u nás už pomaly zabudnutých drevkov. Ondrej Eliáš zasa oprášil filc – aj jeho hravé stojany na servítky nesú pečať aktuálneho dizajnu. Zmienku si zaslúžia aj súťažné návrhy odevov a odevných doplnkov, tašiek, ruksakov a hračiek. Za všetky spomeňme aspoň kolekcie odevov Márie Štranekovej a Dany Kleinert, ktoré vyčnievajú nad solídnu úroveň ostatných návrhov.

Kategória študentského produktového dizajnu svedčí o tom, že ohľadom dizajnerskej kreativity netreba mať na Slovensku obavy o budúcnosť. V rovine štandardu kvality vládne vo výsledkoch dizajnerskeho vzdelávania na dvoch bratislavských, jednej zvolenskej a jednej košickej vysokej škole vcelku vyrovnanosť. Niektoré návrhy sú prepracované až do tej miery, že si priam pýtajú preverenie v reálnej výrobe. Verme, že aspoň niekde sa tak stane. Do súťaže sa prihlásili aj mladí dizajnéri študujúci na renomovaných zahraničných vysokých školách. Ak sa po skončení štúdiá vrátia na Slovensko, bude zaujímavé sledovať konfrontáciu ich tvorby s prácami doma školených dizajnérov. A čo pesimista? Bohužiaľ, aj ten by si našiel argumenty na negatívne hodnotenie vývoja za uplynulé dva roky. Slovenský dizajn ostáva getom, v ktorom sa všetci poznajú. Dizajnéri svojimi počinmi oslovujú najmä kolegov, bežní ľudia o nich vedia len zriedka. V Čechách vysielala televízia z udeľovania dizajnerských cien celovečerný program, u nás to zrejme bude opäť len krátky šot v správach. Pri pohľade na skladbu diel prihlásených na tohtoročnú súťaž si zasa človek povzdychne, že tých nových firiem a reálne vyrábaných produktov je na päťmilionové Slovensko žalostne málo. Že sa kamsi (zrejme najmä do reklamných agentúr) vytrácajú talentovaní dizajnéri, ktorých návrhy v minulých ročníkoch vzbudzovali nádej. Že... Ale vráťme sa radšej o odsek späť k pohľadu optimistu a tešme sa, že tohtoročná Národná cena za dizajn v porovnaní s tou predchádzajúcou aspoň nejaký pozitívny posun ukazuje ●

Národná cena za dizajn 2013 v kategórii komunikačný dizajn

Text: Mária Rišková

Porota rozhodla Národnú cenu za komunikačný dizajn neudelieť.

Po prvýkrát v histórii Národnej ceny za dizajn organizovanej SCD padlo rozhodnutie komisie neudelieť hlavnú cenu v niektorej z kategórií. Hoci úvahy o neudelení niektorej z cien sa objavili aj v predchádzajúcich ročníkoch, vždy prevládlo presvedčenie poroty, že neudelieť cenu by znamenalo vyslať negatívny signál voči dizajnerskej odbornej verejnosti a voči širokej verejnosti. Tentoraz sa členovia poroty rozhodli riskovať a veria, že ich rozhodnutie bude správne pochopené predovšetkým ako pozitívny impulz určený tvorcom a klientom v oblasti grafického (komunikačného) dizajnu.

Ako prvý fakt prekvapil porotu nízky počet príspevkov prihlásených do oboch kategórií komunikačného dizajnu. V skupine profesionálnych prác pre klienta to bolo 33 prác, v študentskej kategórii 11 prác. Na základe znalosti a každodenného kontaktu s produktmi komunikačného dizajnu, ktoré vznikajú na Slovensku, očakávala porota oveľa vyššiu úroveň jednotlivých diel, ale aj vyšší počet komplexných riešení, hoci organizátori súťaže už dlhodobo evidujú, že tento stav nereflektuje reálnu situáciu v oblasti grafického dizajnu. Práce, ktoré boli nominované do užšieho výberu, majú vysokú úroveň, niektoré sú však soliternými produktmi (napríklad príležitostné publikácie), preto podľa poroty nie sú vhodnými kandidátmi na ocenenie. Okrem toho, Národná cena za dizajn by nemala oceniť to najlepšie z malého množstva prihlásených prác, ale mala by adekvátne reprezentovať tvorbu daného obdobia.

Národná cena síce nebola udelená, ale medzi prihlásenými dielami vynikal projekt, ktorý nebol realizovaný pre konkrétneho klienta, hoci jeho odberateľ je zjavný. Komisia sa rozhodla dielo oceniť zvláštnou Cenou poroty, aby zdôraznila a oceniла potrebu našich dizajnérov zaoberať sa zdanli-

National Prize for Design 2013 in the Category of Communication Design

Text: Mária Rišková

Jury Decided Not to Grant the National Prize for Communication Design 2013.

It has been the first time in the history of the National Prize for Design organized by SCD that the board decided not to grant the main award in one of the categories. Although considerations on not granting one of the awards have already appeared in previous years, the opinion of the Jury has always prevailed that not granting the award would be a negative signal against the professional designer public and the wide public, too. This time Jury members decided to take the risk and they believe that their decision will be understood well, especially as a positive impulse intended for creators and clients in the sphere of graphic (communication) design.

The first fact that surprised the Jury was a small number of contributions registered in both communication design categories. In the group of client-specified professional works, it was 33 works, in the student category 11 ones. Based on knowledge and everyday contact with communication design products created in Slovakia, the Jury expected much higher standard of individual works, but also a bigger number of complex solutions, although organizers of the competition have long been observing the fact that this status does not reflect real situation in the sphere of graphic design. Works appointed for the final selection have high standards, however, some are solitary products (e.g. occasional publications), and therefore, according to the Jury, they are not suitable candidates for the award. Besides, the National Prize for Design should not award the best of a small number of registered creations; it should adequately represent creation of a given period.

The National Prize has not been granted, but still, there was a superior project among registered works, which had not been made for a specific

vo úzko špecializovanými odbornými problémami, ktoré však ovplyvňujú celú spoločnosť. V súčasnosti má komunikačný dizajn množstvo úloh, podobne ako produktový dizajn je preň potrebná autorská originalita, ale aj tímová práca zahŕňajúca viaceré profesie, no môže ním byť aj konceptuálna akcia, vzdelávací projekt, či kampaň s etickým rozmerom. Na túto situáciu musí reagovať aj Národná cena za dizajn, ak má byť ďalej reprezentatívnym ocenením a vyjadrovať reálny stav vecí. Svedčí o tom aj väčšina diel ocenených v kategórii komunikačného dizajnu - ide o produkty určené na vzdelávanie alebo podporujúce zmenu v širšom spoločenskom kontexte. V jednom prípade ide o kvalitnú komplexnú prácu grafického dizajnéra pre klienta, ktorej výsledkom je komplexný vizuálny štýl.

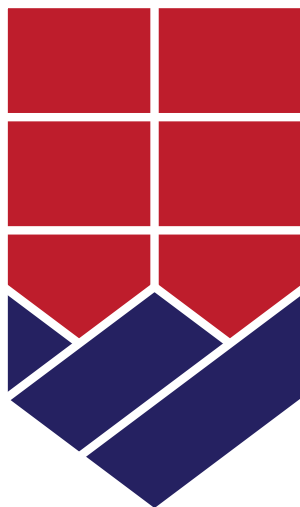
Porota Národnej ceny za dizajn 2013 má záujem, prostredníctvom rozhodnutia neudelíť hlavné ocenenie v kategórii komunikačný dizajn, vyslať signál dvomi smermi. Dovoľte, voči organizátorom súťaže vyslať signál, že treba inovovať súťažné podmienky, napríklad vytvoriť kategóriu autorských projektov bez účasti klienta, alebo rozlíšiť kategórie podľa účelu a funkcie produktu - tak sa nedostane mimo hru ani vzdelávací, spoločenský, aktivistický aspekt práce grafického dizajnéra, no svoje ohodnotenie dostane aj kvalitná a inovatívna práca vznikajúca ako výsledok tímovej práce.

Smerom von chcú členovia poroty odkázať autorom, že hodnotenie v súťaži chápu ako vážnu úlohu a prístupujú k nej s vedomím, že na tomto ocenení záleží. Vedia, že úroveň nášho grafického dizajnu je oveľa vyššia ako priemerná kvalita prác, ktoré boli v tomto ročníku prihlásené do súťaže a vyzývajú grafických dizajnérov, štúdiá a ich klientov, aby sa do udržania prestíže nášho hlavného ocenenia pre grafický dizajn zapojili aj oni. Národná cena za dizajn chce byť reprezentatívnou možnosťou - priestorom pre orientáciu v tom najlepšom, čo u nás vzniká ●

client, although their user is evident. The Jury decided to grant the work a Special Jury Prize, to emphasize and award our designers' need to deal with seemingly narrow specialized professional issues, which affect the whole society. Nowadays, communication design has lots of tasks, similarly to product design it needs authorial originality as well as team work including various professions, and it could also be a conceptual activity, educational project or a campaign with ethical dimension. If National Prize for Design should further on be a representative award and express the real state of matters, it has to react on this situation. The proof is the majority of works awarded in the category of communication design—products meant for education or products supporting a change in a wider social context. In one case, it is a quality complex work by a graphic designer for a client, the result being complex visual style.

National Prize for Design 2013 Jury wishes to send out a signal in two directions via its decision not to grant the main award in the category of communication design. Inwards, towards the competition organizers, it is sending out a signal towards work on innovating the competition conditions, e.g., to create a category of authorial projects without the client's participation, or it can be reached for example by means of differentiating the categories by product's purpose and function—thus educational, social or activity aspect of the graphic designer's work will not stay off the game, and quality and innovative work resulting from the team work will also get its award.

Outwards, the jury members wish to send authors a message that they see the assessment in the competition as a serious task and that they approach it with the knowledge that it is important. They know that our graphic design standard is much higher than average quality of works registered in the competition this year, and they urge graphic designers, ateliers and their clients to get engaged in maintaining the prestige of our main graphic design award. National Prize for Design wishes to be a representative opportunity—space for orientation in the best things we have ●

Cena poroty

Správny dizajn / Vizualna identita štátnej správy
Dizajn: Juraj Blaško

Dielo, ktorému komisia súťaže udelila mimoriadnu Cenu poroty, má v súčasnosti veľký význam. Projekt Správny dizajn nevznikol na objednávku pre konkrétneho klienta, ale v mnohom takéto zadanie presahuje - ideálnym zadávateľom tohto projektu by mala byť štátna správa Slovenskej republiky, ktorá sa vyznačuje neprehľadným a pre súčasnosť nevyhovujúcim vizuálnym štýlom jednotlivých úradov. Zámerom projektu je otvoriť odbornú diskusiu na túto tému.

Autor spolupracoval aj na projekte Dizajn na kolieskach, ktorý pred časom zaujal odbornú verejnosť. Mobilná skupina študentov ponúkala samosprávam svoje služby pri úprave vizuálnej podoby značenia a merkantilu obcí. Blaškov nový projekt reflektuje nejednotnú, neusporiadanú, zastaranú a nevkusnú verejnú prezentáciu štátnych úradov. Jednotlivé úrady riešia svoju identitu nekoncepčne a netransparentne. Hodnotu tohoto projektu

Jury Prize

Proper Design / Visual Identity of the Civil Service
Design: Juraj Blaško

Proper Design project was not created as an order for a specific client, however, it exceeds such a task in many ways—the ideal submitter of the project being the Civil Service of the Slovak Republic, distinguished by non-transparent and for the present unsuitable visual style of separate offices. The purpose of the project is to open a specialist discussion on this topic. Blaško's project reflects a non-uniform, uncoordinated, outdated and tasteless public presentation of state authorities. Individual authorities solve their identity in a non-conceptual and non-transparent way. The value of this project is perceived most of all through its potential to induce a discussion, which can culminate in the correction of this disagreeable situation. We believe that the state could with proper use of logical and conceptual solutions finally save big financial resources and increase the standard of its public services. *(statement of the jury)* ●

vnímame najmä v jeho potenciáli vyvolať diskusiu, ktorá môže vyvrcholiť nápravou tejto neutešenej situácie. Veríme, že štát by pri správnom použití logického a koncepčného riešenia v konečnom dôsledku ušetril nemalé prostriedky a zvýšil by aj úroveň svojich služieb verejnosti. (*hodnotenie poroty*) ●

**Ústredná
štátna správa**

**Ostatné ústredné
orgány štátnej
správy**

**Miestne orgány
štátnej správy**

Cena za dizajn 2013

Signály z neznáma. Český komiks 1922 - 2012 /
 / grafický dizajn a architektonické riešenie výstavy
 Dizajn: **Branislav Matis, Matúš Lelovský**
 Spolupráca: **Boris Belan**
 Klient: Dům umění města Brna, Česká republika

Tím autorov vytvoril komplexný vizuálny štýl výstavy „Signály z neznáma. Český komiks 1922 - 2012“ pre jednu z najvýznamnejších galérií v Českej republike Dům umění města Brna. Plagát, katalóg aj inštalačné prvky výstavy tvoria súrodý celok, ktorý mapuje 90 rokov českého komiksu. Základom dizajnu sú klasické dialógové bubliny, vyňaté z rôznych historických období, navzájom kombinované v nových kontextoch a súčasne slúžiace ako odkazy na pôvodné komiksy. Obsah výstavy a sprievodnej publikácie organizujú striktné časové osi, vyžadujúce jeho rôznorodosť. Výstava je zaujímavá riešená, pracuje s mierkou, plošnými aj trojrozmernými objektmi. Doplňkovým materiálom je lepenka, ktorá neruší, ale vkusne dopĺňa tému komixu. Všetky prvky vizuálu, ich výtvarná strán-

Prize for Design 2013

Signals from the Unknown. Czech Comics
 1922 - 2012 / graphic and architectural
 design of exhibition
 Design: **Branislav Matis, Matúš Lelovský**
 Co-worker: **Boris Belan**
 Client: Brno House of Arts, Czech Republic

The authors couple created complex visual style of the exhibition “Signals from the Unknown. Czech Comics 1922 - 2012” for the Brno House of Arts. The poster, the catalogue and the instalment components of the exhibition create a homogeneous whole, which maps 90 years of Czech comics. Lelovský and Matis allowed classical “bubbles”, typical for comics and interconnecting separate historical periods of its development in the Czech Republic, to become apparent on the poster and also in the catalogue. The inside of the catalogue is elaborated in a purely typographic way. All elements of the visual, their artistic aspect and their technological elaboration have high standards and they represent an example of complex work

ka a ich technologické spracovanie sú na vysokej úrovni a predstavujú príklad komplexnej práce grafického dizajnéra pracujúceho v tíme s ďalšími spolupracovníkmi. Ocenenie patrí aj klientovi, ktorý investoval do komplexnej prezentácie a umožnil realizáciu všetkých častí vizuálnej identity výstavy. (hodnotenie poroty) ●

of a graphic designer working in a team together with other co-workers. The Prize also belongs to the client, who invested into complex presentation and allowed realization of all parts of exhibition's visual identity. (statement of the jury) ●

Cena za dizajn 2013

Typografia, text a kniha

Dizajn: **Eva Pěč Brezinová**

Spolupráca: **Slávka Pauliková**

Klient: Katedra vizuálnej komunikácie, Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava

Vytvorenie odbornej publikácie - študijného materiálu pre Katedru vizuálnej komunikácie VŠVU - Typografia, text a kniha, vzišlo z praxe pedagóga, ktorý reaguje na absenciu študijných materiálov v špecifických odborných oblastiach. Autorka spracovala publikáciu nielen z dizajnerskej a technologickej stránky, ale vytvorila aj jej obsah, ktorým je odborný text pojednávajúci o knihe a jej stavebných prvkoch, technológii vzniku knihy a súvisiacich témach.

Publikácia je užitočným príspevkom k výchove profesionálov. Autorka vytvorila logicky sa rozvíjajúcu štruktúru, ktorá postupne a podrobne predstaví technológiu a zásady tvorby tlačenej publikácie. Pre publikáciu vytvorila pôvodné ilustrácie

Prize for Design 2013

Typography, Text and a Book

Design: **Eva Pěč Brezinová**

Co-work: **Slávka Pauliková**

Client: Visual Communication Department, Academy of Fine Arts and Design, Bratislava

Creation of a special publication—study material for Visual Communication Department AFAD—Typography, Text and a Book, originated from a need of a teacher, who daily feels the absence of study materials in specific professional fields. The author elaborated the publication not only from a designer's and technological side, but also created its contents, a professional text dealing with a book and its building units, with technology of a book creation and related topics.

Publication is a useful contribution to education of professionals, the author created a logically developing structure, gradually and in detail introduces technology and principles of printed publication creation. *(statement of the jury)* ●

a technologické nákresy. Eva Pěč Brezinová využívá ako podklad tohto študijného materiálu cenné skúsenosti nielen s tvorbou, ale aj s výučbou, preto je text optimalizovaný na použitie v praxi a môže byť počas ďalších rokov hodnotným zdrojom informácií. (hodnotenie poroty) ●

Cena ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR v kategórii študentský komunikačný dizajn

Nové učebnice

Martina Rozinajová

Škola: Vysoká školaýtvarných umení, Bratislava

Pedagóg: Pavol Bálik

Nevyhovujúci stav didaktických pomôcok na školách bol hlavnou motiváciou autorky, ktorá sa rozhodla spracovať učebnicuýtvarnej výchovy pre žiakov prvého ročníka základných škôl. „Deti sú dosť veľké na dobré veci...“ Je dôležité ukázať im, čo je vkusné, lebo tým ich formujeme. Učebnica Martiny Rozinajovej je skutočnou učebnicouýtvarnej výchovy, v ktorej komplexne rieši obrazovú časť a pracuje aj so štruktúrou učebnice. Používa rôzne druhy papiera, navrhla titulkové písmo

Prize of the Minister for Education, Sciences, Research and Sport of the Slovak Republic in the Category of Student Communication Design

New textbooks

Design: Martina Rozinajová

School: Academy of Fine Arts and Design, Bratislava

Tutor: Pavol Bálik

Unsatisfactory condition of didactic aids at schools has been the main motivation of the author, who decided to make an art textbook for elementary school first grade pupils. The textbook by Martina Rozinajová is a true art textbook, where she offers a complex solution of the picture section. She uses different kinds of paper, designed headline font and gives children space for their own interpretation and work with the book. An art class should be a creative workshop, inspiration, trace and above

a necháva deťom priestor na vlastnú interpretáciu a prácu s knihou. Učebnica je estetická a podporuje tvorivosť a fantáziu. Deti sú vnímavé a nasávajú podnety zo svojho okolia, domu aj školy, vkus aj nevkus. Hodina výtvarnej výchovy by mala byť tvorivou dielňou, inšpiráciou, stopou a hlavne zábavou. Rodičia dnes investujú nemalé prostriedky do vzdelávania a rozvoja svojich detí. Nedostatok času ich núti spoliehať sa na školské a mimoškolské zariadenia, pričom predpokladajú aj istú úroveň tejto služby. Práve vhodné kreatívne a kultúrne učebnice by mohli zvrátiť negatívny jav, keď deti podliehajú komerčným vizuálom a uspokojujú sa s konzumáciou, a nie tvorbou. Výtvarné vzdelanie a kreativitu jednotlivcov považujeme za veľmi významné, pretože časom ovplyvní úroveň celej spoločnosti. *(hodnotenie poroty)* ●

all fun. Nowadays, parents invest a lot of money into education and development of their kids. Suitable creative and smart textbooks could reverse the negative phenomenon, when children succumb to commercial visuals and settle for consumption, not creation. Artistic educational background and creativity of an individual are considered too important, because they eventually affect the level of all society. *(statement of the jury)* ●

Martina Rozinajová

Miroslav Navrátil, Vertex, po 1959.
Foto: archív Moravskej galérie v Brne.

Zdeněk Plesník a Miroslav Navrátil: osobnosti československej architektúry a dizajnu v Jurkovičovej vile

Text: Martina Lehmannová

V Jurkovičovej vile Moravskej galérie v Brne bola 10. apríla 2013 otvorená výstava tvorby architekta Zdeňka Plesníka a dizajnéra Miroslava Navrátila. Zdajú sa vám tieto mená povedomé? Niet sa čo čudovať. Zdeněk Plesník je autorom vil známych cestovateľov Jiřího Hanzelku a Miroslava Zikmunda v Zlíne. Prácu Miroslava Navrátila poznáme všetci ešte lepšie - dokonca dôverne. Je autorom návrhu slávnej sklolaminátovej stoličky používanej od roku 1963 v električkách T3.

Miesto: vlastná vila Dušana Jurkoviča

Spojenie vily Dušana Jurkoviča a tvorby dvoch tvorcov druhej polovice 20. storočia nie je náhodné. Dušan Jurkovič svoju brniansku vilu vnímal ako vzor pre ostatných tvorcov. Keď ju v roku 1906 dokončil, a predtým než sa do vily nastahoval, otvoril ju výstavou architektúry a umeleckého priemyslu. Chcel návštevníkom predviesť ako vyzerá najmodernejší štýl bývania. Vilu navrhol s centrálnou schodiskovou halou, čo bol vtedy medzi architektmi veľmi obľúbený typ. Dom musel spĺňať nároky na jednotnú výtvarnú podobu danú od návrhu stavby až po riešenie nábytku rukou jedného architekta, tzv. Gesamtkunstwerk. Jurkovič priestor

doplnil dielami spriaznených umelcov, ako boli Adolf Kašpar, Joža a Franta Úprkovi, Antoš Frolka, Zdenka Braunerová a ďalší, pretože sa musel prezentovať aj ako „milovník umenia“. Zo stavebnej stránky bola stavba nemenej progresívna. Konštrukcia z drevených trávov bola obitá korkovými doskami s medzipriestorom vyplneným hoblinami a ďalšími materiálmi; teda išlo o akýsi druh dnes populárneho sendvičového muriva. Priestor bol vykurovaný horúcim vzduchom, osvetlený elektrinou.

Sto rokov po dostavbe v roku 2006 vilu získala do svojej správy Moravská galéria v Brne. V spolupráci s architektonickým ateliérom Transat Architekti, ktorí dnes patria k špičke v odbore rekonštrukcií historických stavieb v Českej republike, pripravila projekt obnovy domu, ktorá sa uskutočnila v rokoch 2009 - 2011. Cieľom Moravskej galérie bolo pripomenúť pôsobenie Dušana Jurkoviča v Brne a tiež nadviazať na jeho snahu kultivovať spoločnosť usporadúvaním výstav v priestore vily. Vedľa detailne obnoveného interiéru schodiskovej haly nájdete stálu expozíciu venovanú tvorbe Dušana Jurkoviča. Priestor prijímacej izby, kde Jurkovič sám obmieňal nábytkové súbory, ktoré ponúkal svojim klientom, sa v každej hlavnej sezóne striedajú nábytkové súbory významných tvorcov z našej minulosti, o ktorých je možné nájsť ďalšie informácie v priestoroch bývalej Jurkovičovej pra-

Zdeněk Plesník, obývacia izba vlastného bytu.

covne na poschodí. Minulý rok bola vo vile predstavená tvorba Jána Kotěru, zakladateľa českej modernej architektúry.

Výstava: Zdeněk Plesník a Miroslav Navrátil

Steny nie sú podstatné, ale dôležité je nájsť spôsob, ako ich postaviť. A ten hľadá architekt v spolupráci s technológom, ktorý rozumie potrebám zariadenia, čo v budove bude.

Zdeněk Plesník, 15.3.2001 MF DNES

V tomto roku Moravská galéria v Brne využila novší zbierkový fond a pripravila výstavu Zdeňka Plesníka a Miroslava Navrátila. Interiéry Jurkovičovej vily sa tak stali hosťiteľom prác minimálne o päťdesiat rokov mladších. Tento možno trochu provokatívny prístup tak má za cieľ predstaviť vilu ako živé miesto, kde je možné vracáť sa za zaujímavými projektmi.

Prečo práve tieto mená? Patria k najvýznamnejším osobnostiam svojich odborov druhej polovice 20. storočia v Československu. Oboch spájalo spoločné priateľstvo, zaujatie pre prácu, úcta k mate-

riálu, potrebám a nárokom funkcie. Vďaka tomu dokázali prichádzať s progresívnymi a modernými návrhmi, ktoré môžeme zaradiť vedľa diel súdobých svetových architektov a dizajnérov, ako boli Charles a Ray Eamesovci, či Eero Saarinen a ďalší.

Pracovne sa prvýkrát stretli nad návrhom nábytku pre vlastný byt Zdeňka Plesníka, ktorý je vystavený v prijímacej izbe na prízemí Jurkovičovej vily. Nábytok vznikol v rokoch 1949 - 1952. Unikátne je riešenie sedacieho nábytku z ohýbaných lamiel, ktorý je možné prestavať systémom kolíkov na plnohodnotné lôžko. Dokonale sa im tiež podarilo naplniť požiadavku Adolfa Loosa na konštrukciu skriňového nábytku, ktorý má byť tvorený ako rám s výplňou. Rámová konštrukcia skriň má výplň z umelohmotnej fólie, ktorú vtedy vyrábala národný podnik Fatra Napajedla. Adolf Loos by bol týmto progresívnym riešením rozhodne nadšený. Knižnica je z originálneho materiálu, ostatné kusy nechal Plesník v osemdesiatych rokoch opraviť opäť fóliou z Fatry. Tieto riešenia nábytku ďalej vypracovali v návrhoch interiérov vil cestovateľov Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelku a Plesník čiastočne aj vo vile skladateľa Zdeňka Lišku. Nábytok mal byť dokonca zaradený do výrobného programu. Tieto

Miroslav Navrátil, kreslo z bytu Zdeňka Plesníka, 1949-1952. Foto: archív Moravskej galérie v Brne.

projekty sú v rámci československej tvorby päťdesiatych rokov 20. storočia skutočne výnimočné. Tvorcovia neskôr už priamo nespolupracovali, ale aj naďalej sa vo svojej práci držali princípov, ktoré ich spojili na začiatku.

Zdeněk Plesník

(2. september 1914 - 28. september 2003)

Jeden z najvýznamnejších československých architektov druhej polovice 20. storočia. Po štúdiu na štátnej odbornej škole pre spracovanie dreva vo Valašskom Meziříčí odišiel na štátnu umelecko-priemyselnú školu v Prahe do ateliéru Pavla Janáka. Krátko pôsobil v ateliéri Jaroslava Krejčara, jeho dielom boli výkresy vizualizácií československého pavilónu pre Svetovú výstavu v Paríži v roku

1937. Na začiatku vojny bol väznený v Oranienburgu, potom sa uchýlil do filmových ateliérov v Zlíne. Po vojne študoval krátko na Akadémii výtvarných umení v Prahe. V rokoch 1947 - 1948 pracoval v Drevounii Turany na Slovensku. Pre Drevouniu Turany navrhol pozoruhodný vikendový domček. Nadväzoval na tradíciu vikendových domčekov, ktoré v čase medzi vojnami stavali nábytkové firmy ako Spojené UP závody či Thonet-Mundus. Od roku 1948 do penzionovania roku 1976 pracoval v Centroprojekte Zlín. Aj potom sa však venoval svojej profesii. Postavil niekoľko desiatok rodinných domov a víl, administratívnych budov a tovární. Medzi vilami, ktoré Zdeněk Plesník navrhol, sú najpozoruhodnejšie stavby pre cestovateľov Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelku a pre hudobného skladateľa Zdeňka Lišku.

Myšlienku presťahovania sa z Prahy do Zlína inicioval Miroslav Zikmund, keďže v kudlovských ateliéroch mohli spracovávať filmy zo svojich ciest. Zigmund zakúpil vilu od Elmara Klosa postavenú roku 1933 pre vládneho radcu Jozefa Janušíka. Rekonštrukcia podľa návrhu Zdeňka Plesníka sa uskutočnila v roku 1953. Upravil dispozície, prepíjal interiéry obytného poschodia so záhradou, roz-

široký arkier vybavil novou fasádou predsađenou na konzolkách s parapetmi z prefabrikátov. Na riešení interiéru spolupracoval s Miroslavom Navrátilom - rozpracovali nábytkové modely z Plesníkovho vlastného bytu. Práce trvali až do roku 1955. Súbežne vznikala novostavba Hanzelkovej vily na pozemku nad Zikmundovou vilou. Prvá skica oboch domov prepojených cestičkou vznikla 13.3.1953. Budova má pyramidálnu kompozíciu utvorenú prelínaním dvoch hmôt, spoločenskej a súkromnej. V interiéri medzi hlavným obytným priestorom a intímnejšou jedálňou vytvoril Plesník výškový posun v mieste prelínania oboch hmôt, dosiahol tu vlastný variant loosovského Raumplanu. Vybavenie interiérov opäť vzniklo v spolupráci s Miroslavom Navrátilom. Kolaudácia bola v januári 1956, ale už v roku 1958 sa Jiří Hanzelka odsťahoval do Prahy.

Na vily cestovateľov nadväzovala štruktúra domu hudobného skladateľa Zdeňka Lišku (1956 - 1959), autora hudby k filmom Markéta Lazarová, Osada Havranů alebo Obchod na korze. Suterén bol polozapustený s rozsiahlym archívom. Spoločenský priestor, pracovňa a súkromné izby boli včlenené do jedného podlažia. Viac ako polovicu zaberala obývací izba a pracovňa, ktoré od seba mohla oddelovať posuvná stena, inak bol tento priestor otvorený, nesený len na železobetónových stĺpoch. Z obývacej izby bol priamy vstup na zastrešenú terasu a ďalej do bazéna.

Pozornosť si zaslúžia aj Plesníkovy verejné stavby. Architekt Zdeněk Plesník a jeho spolupracovník Jaroslav Hlaváč v rokoch 1947 - 1955 navrhli projekt novej budovy hvezdárne vo Valašskom Meziříčí ako pozdĺžny trojtrakt s tromi kopolami, knižnicou, prednáškovou sálou a kancelármi. Zdeněk Plesník v rokoch 1966 - 1968 navrhoval budovu Centroprojektu v Zlíne. Budova je na pôdoryse štvorca s vnútorným átriom. Železobetónový skelet svojimi rozmermi 6x6 metrov nadväzuje na zlínsku stavebnú tradíciu. Významnou kapitolou Plesníkovy tvorby boli priemyselné projekty, z ktorých k najznámejším patria Strojársky závod MEZ Hulín a Odevné závody Jiřího Wolkra v Prostějove (za túto stavbu získal architekt v roku 1963 štátnu cenu). Zdeněk Plesník pripravoval v rámci socialistického bloku aj niekoľko projektov pre zahraničie. Prvý bol nerealizovaný návrh sklárne pre Albánsko (1950), ďalej textilné továrne pre Sýriu (1958). Realizované boli stavby pre Čínu: rozhlasový vy-

Miroslav Navrátil, príručný stolík z bytu Zdeňka Plesníka, 1949-1952. Foto: archív Moravskej galérie v Brne.

sielač a hĺbkotlačová tlačiareň máp v Pekingu (1954 - 1956).

Miroslav Navrátil
(23. august 1913 - 12. apríl 1999)

Najmladší zo siedmich detí uherskohradišského stolára Josefa Navrátila. V otcovej dielni získal vzťah k materiálu a dokonalú znalosť remesla. Študoval na Štátnej odbornej škole pre spracovanie dreva vo Valašskom Meziříčí, kde sa tiež mohol zoznámiť so Zdeňkom Plesníkom. Ďalšie informácie o štúdiách v Brne alebo Prahe sú zahalené tajomstvom, pretože o svojom živote pred druhou svetovou vojnou, ktorú celú prežil v koncentračných táborech, Miroslav Navrátil nikdy nehovoril. Po vy-

Miroslav Navrátil, konferenčný stolík z bytu Zdeňka Plesníka, 1949-1952. Foto: archív Moravskej galérie v Brne.

ne ďalej pracoval v dielni svojho otca, ktorá bola veľmi progresívna. V dielni sa veľa experimentovalo s možnosťami práce s drevom, napríklad s prácou s lepenými lamelami. Medzi prvými na svete v tomto podniku vyrábali lepené lyže. Po znárodnení rodinnej firmy roku 1948 pracoval v podniku Thonet. Pretože pod tento podnik prešla aj firma jeho otca, Navrátil musel Thonet opustiť. Krátko pracoval v nábytkovej výrobe v Moravskom Písku.

V roku 1954 bol v Brne založený národný podnik Vývoj nábytkárskeho priemyslu. Miroslav Navrátil získal ponuku práce v návrhárskom ateliéri. Pracoval tu do roku 1972, keď odišiel do predčasného dôchodku. Od roku 1970 až do svojej smrti spolupracoval s podnikom Bukóza Vranov nad Topľou, pre ktorú zostavoval výrobný program. Bol nesmierne pracovitý a činorodý, jeho blízki si ho pamätajú hlavne s ceruzkou a blokom, alebo kúskom dreva v ruke. Do podniku Vývoj nábytkového priemyslu nastúpil hneď v roku založenia, teda 1954, keď vznikol ako „účelová organizácia znárodneného nábytkárskeho priemyslu v ČSSR“. Išlo o národný podnik, ktorý mal za úlohu zabezpečiť návrhy dizajnu výrobkov, ich typologických radov a výrobných technológií pre nábytkové podniky. Prvé

sídlo mal VNP v Brne na rohu dnešných ulíc Lidická a Kolišťa. Pred znárodnením tu mala sídlo významná moravská nábytkárska firma Tusculum, ktorá patrila k progresívnym výrobcam a zvládala výrobu sériového a luxusného nábytku na individuálne zákazky. Ďalšie pracovisko sa nachádzalo na dnešnej Cyrilskej ulici 8. Aj tu bola v minulosti významná výroba nábytku Umeleckoremeselnej dielne architekta Bohumíra Čermáka, ktorá však skrachovala počas krízy v roku 1933. Odlúčené pracovisko VNP sa nachádzalo v priestoroch bývalých Spojených UP závodov v Brne, o ktoré sa delil s vtedy už národným podnikom UP závody. Práve osobnosti, ktoré pôsobili už v Spojených UP závodoch, stáli za vznikom VNP.

Iniciátorom myšlienky bol Jindřich Halabala, jeden z najvýznamnejších dizajnérov obdobia medzi vojnami, ktorého vplyv na dizajn socialistickej éry bol zásadný. Riaditeľom VNP sa stal Halabalov kolega zo Spojených UP závodov Albín Hadač. Projektčné oddelenie malo na začiatku 25 zamestnancov. Postupne sa ich počet zvyšoval a oddelenia sa špecializovali na: vývoj výrobkov - teda pracovisko dizajnérov, technológiu výroby, mechanizáciu výroby, ekonomiku práce, cenovú tvorbu, stavebné

Pohľad do výstavy. Foto: archív Moravskej galérie v Brne.

projekcie, technické informácie, normalizácie, skúšobňa. VNP bol roku 1978 zmenený na Výskumný a vývojový ústav nábytkársky (VVÚN).

Z návrhárov nábytku je potrebné pripomenúť Mojzíra Požára, Jaroslava Šmídka, Františka Mezulánika, Františka Jiráka atď. Pozornosť venovali rozvoju sektorového nábytku, ktorého prvý variant U1 navrhol Jindřich Halabala, okolo roku 1960 vytvorili rad návrhov škrupinových kresiel, v tomto smere boli veľmi pozoruhodné aj práce Magdy Sepovej. Navrhovali kuchyne, detský nábytok do bytov i škôl atď. Neskôr patril medzi výrazné osobnosti VVÚN napríklad František Vrána. Počas existencie podniku tu vznikol celý rad skutočne unikátnych riešení nábytkových kusov. Bohužiaľ, nie všetky sa dostali do výroby. Obrovský archív dnes neexistuje. Z prototypov nájdeme niečo v zbierkach Moravskej galérie v Brne a Umeleckopriemyselného múzea v Prahe. Obe inštitúcie majú záujem o získanie ďalších existujúcich prototypov i výrobkov do svojich zbierok.

Miroslav Navrátil bol autorom niekoľkých stoviek návrhov nábytkových kusov a celých interiérov, mnohých patentov domácich i medzinárodných.

Všetci dôverne poznáme sklolaminátovú stoličku, ktorú navrhol v rámci VNP v roku 1959, ako interiérový nábytkový kus. Inšpiráciou nepochybne bola slávna Molded Chair od Charlesa a Ray Eamesovcov navrhnutá v roku 1951. Podľa pôvodného návrhu mala byť vyrábaná z aglomerovaného dreva. Pigmentovaný sklolaminát sa ukázal ako vhodnejší materiál, sedák býval na drevenej alebo kovovej podnoži. Výrobu zabezpečoval národný podnik VerTex, ktorý v roku 1954 otvoril nový závod v Litomyšli na výrobu sklenených vlákien. Využitie nachádzala stolička najprv hlavne v kanceláriách. Od roku 1963 sa začala montovať do električiek T3 a v nich „obišla“ polovicu socialistického sveta. Dnes je to jedna z najznámejších ikon československého dizajnu. Zo sklolaminátu bolo vyrobené v roku 1959 ešte tzv. televízne kreslo, alebo skôr ležadlo, sféricky tvarované do obdĺžnika na drevených nohách. Model získal zlatú medailu na Trienále v Miláne v roku 1960. V ďalších rokoch ho vyrábala národný podnik Český nábytok v Týništi nad Orlicí. Miroslav Navrátil vytvoril ešte ďalšie skolaminátové modely, ale tento materiál ho nezaujímalo tak ako drevo.

V roku 1969 spolu s Mojzírom Požárom a Ladislavom Plhoňom vytvorili rad stoličiek a polokresiel

Pohľad do výstavy. Foto: archív Moravskej galérie v Brne.

pre súťaž ministerstva lesov. V konštrukcii sa výrazne uplatnila lamela. Práca s drevenou lamelou bola leitmotívom Navrátilovej tvorby. S lepením dreva experimentoval už v dielni otca. Nábytok z drevených lamiel navrhoval pre Vývoj nábytkárskeho priemyslu aj pre Bukózu Vranov nad Topľou. Vytvoril mnoho návrhov lamelových stoličiek, ktoré sú elegantné, pevné a veľmi ľahké. Lamely využil na nábytku pre byt Zdeňka Plesníka a do vil cestovateľov Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelka. Nábytok zo Zikmundovej vily bol dokonca prezentovaný na výstave Nábytok druhej päťročnice v Prahe v roku 1956 a bola z neho vyrobená overovacia séria v dielňach v Moravskom Písku. Avšak jej osudy nie sú známe. Nábytok pre obývaciu izbu dostal číslo O-VÝ-161 a bol prezentovaný ako „experiment, ktorý dokumentoval možnosti maximálneho využitia lamelových dielcov“ a knižnice a skrine boli opísané ako „pokus vytvoriť nové poňatie konštrukcie nábytku stavebnicovo montovateľného“.

V roku 1970 začal Miroslav Navrátil pracovať pre Bukózu Vranov nad Topľou. Zásadným spôsobom sa podieľal na vytvorení jej výrobného programu. Venoval sa predovšetkým možnosti uplatnenia lamiel na výrobu sedacieho nábytku. Nakoniec bola

najviac vyrábaným nábytkovým kusom stolička A 030 204 navrhnutá v roku 1979 a vyrábaná z rezného dreva s unikátnym spojením sedadla a nôh hliníkovou spojkou. Stoličky boli elegantné, zároveň lacné na výrobu a tiež na transport, pretože ich bolo možné dodávať rozložené na elementy, ktoré sa jednoducho spojili skrutkami. Táto stolička doslova zaplavila Československo. Meno Miroslav Navrátil možno nie je také známe, ako sú jeho návrhy sedacieho nábytku. Na škrupinovej sedačke v električke, alebo na stoličke A 030 204 sedel aspoň raz v živote každý z nás.

Miroslav Navrátil zomrel v roku 1999. Na sklonku života pôsobil hlavne na Slovensku a v Česku bol zvláštnym spôsobom zabudnutý. Všetci poznali jeho škrupinové sedadlo z električiek, ale informácie o jeho ďalších prácach neboli príliš známe a jeho skôr narodení kolegovia často o ňom márne lovili z pamäti akékoľvek informácie. Výstava v Jurkovičovej vile v Brne tak prináša rad novo zistených faktov, získaných predovšetkým od najbližších príbuzných ●

Zdeňek Plesník a Miroslav Navrátil
11. 4. – 27. 10. 2013

Jurkovičova vila, Jana Nečase 2, Brno-Žabovřesky
Otvorené: utorok - nedeľa
10 - 18 hod. (12 - 12.30 prestávka)

Rezervácia prehládok na
www.moravska-galerie.cz/jurkovicova-vila

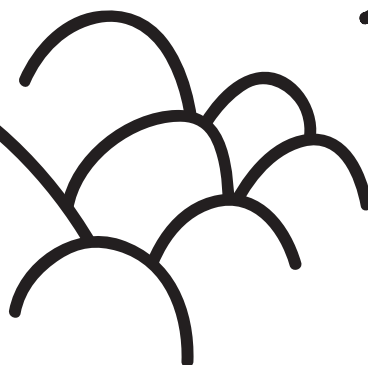
International Animation Festival

FEST ANĀA

27. – 30. 06. 2013

Stanica Žilina-Záriečie
Žilina, Slovakia

www.festanca.sk

hlavní partneri

hlavní mediální partneri

designum

Múzeum dizajnu, prosím

Výstava zo zbierok SCD o komunikácii v dizajne

Text: Eliška Mazalanová

Foto: Matej Longauer

Komunikácia v dizajne bola námetom prvej tematickej výstavy zo zbierok Slovenského centra dizajnu vo výstavní a informačnom bode SCD Satelit v Hurbanových kasárňach. Základným motívom výstavy bolo predstaviť širokej verejnosti vznikajúce zbierky ako základ budúceho múzea dizajnu a doslova popularizovať časť doterajších výsledkov iniciatívy múzeu.

Široký pojem komunikácia bol ako námet výstavy zvolený tiež práve pre svoju schopnosť spájať viacero odkazov kľúčových pre budovanie zbierok dizajnu. Výstava komunikuje jedinečnosť jednotlivých predmetov - diel od slovenských (respektíve československých) autorov a výrobcov vytvorených od dvadsiatych rokov 20. storočia po dnešok. Predstavuje

konkrétnu iniciatívu zbierania a dokumentácie dizajnerskej tvorby a prostredníctvom zvolenej témy prezentuje významnú časť zbierok. Predovšetkým však prináša víziu zachovania kultúrneho dedičstva v oblasti dizajnu.

Zbierky Slovenského centra dizajnu sa aktuálne budujú prostredníctvom darov a sú teda v podstatnej miere zásluhou iniciatívy samotných dizajnérov a podporovateľov múzea dizajnu. To samozrejme istým spôsobom determinuje zloženie zbierok, kde sa už teraz sformovalo niekoľko reprezentatívne zastúpených oblastí slovenskej či československej dizajnerskej produkcie dokumentujúcich dôležité návrhy a produkty, ako aj vlastnú genézu slovenského dizajnu.

Popri tvoriacej sa zbierke nábytku, interiérových prvkov a ďalších predmetov dennej po-

treby sú takto reprezentatívne zastúpené v rámci priemyselného dizajnu výroby, ktoré by sa dali spoločne definovať ako zariadenia slúžiace na záznam a prenos informácií. Zvolená téma výstavy tak zároveň reflektuje a prirodzene vychádza zo samotného charakteru zbierok.

Na priemyselný dizajn nadviazala vizuálna komunikácia, ktorá súborným dielom viacerých autorov a tiež realizáciami kníh, knižných obálok a časopisov tvorí významnú časť zbierok SCD. Pre diela grafického (komunikačného) dizajnu je komunikácia esenciou výsledného produktu. Ich výber preto reagoval na diela priemyselného dizajnu tematicky a zároveň ich prostredníctvom autentických dokumentov dopĺňal o dobovú informáciu.

Výstava bola členená podľa typu informácií, ktoré jednotlivé

vé zariadenia komunikujú. Textovú informáciu reprezentovali jednak písacie stroje vyrábané v Zbrojovke Brno, ako aj písací stroj na písanie Braillovým písmom Tatrapoint Adaptive Rastislava Čerešňu. Tie dopĺňali hlavičkové papiere Zdeňka Rossmanna, Vladimíra Bahnu, Miroslava Cipára a Karola Rosmányho, grafické úpravy kníh Vladislava Rostoku, obálky časopisov Mladá tvorba, ktoré tu v šesťdesiatych rokoch navrhoval Miloš Urbásek a Michal Studený a ďalej Cipárove návrhy titulkových ilustrácií - pečiatok pre časopis Os. Špecifickú sféru aplikácie grafického dizajnu na produkt v podobe textu či ilustrácie zastupovala dekoratívna textília s potlačou podľa návrhu Vlasty Hegerovej a tričko z dielne štúdia Kompot vytvorené v spolupráci s Petrom Hajdinom.

Zo širokej sekcie vystavených predmetov slúžiacich na prenos informácie vo forme zvuku spomenieme rádioprijímače vyrábané v bratislavskom závode národného podniku Tesla, kde pracovali dizajnéri ako Ján Vikrut, Viktor Knotek, Pirika Černá, Mikuláš Slatkovský, Pavol Thurzo a Peter Kramár. Popri nich tu boli zaradené rozhlasové drôty, prístroje slúžiace na záznam zvuku - magnetofóny a gramofóny či kombinované gramorádiá, tzv. hudobné skrine, neskoršie hi-fi stereofónne prijímače zo závodov Tesly v Bratislave, Liberci, Pardubiciach, Přelouči i Vrábľoch. Napokon na dizajne telefónov, samotnom zhmotnení zvukovej komunikácie, spolupracovali s Teslou v Liptovskom Hrádku a v Stropkove dizajnéri, ako František Crhák, Ján Čikot, Jozef Kravec, Jiří Kočandrle, Jaroslav Ko-

chan, Bohumil Míra, Štefan Remeta, Miloš Suchár, Dušan Tréger a Vlastimil Tůma. Súvisiace práce grafického dizajnu zas pozostávali z koncertných a propagačných plagátov a z originálov návrhov obalov gramoplatní od autorov Miroslava Cipára, Svetozára Mydla, Vladislava Rostoku a Karola Rosmányho. Dobovým dokumentom a zároveň ukážkou propagačného dizajnu sú reklamy pre firmu Tungsram od Ladislava Csádera.

Na rôzne podoby spracovania a sprostredkovania obrazovej informácie odkazovali výrobky podniku Meopta - premietачky, diaprojektory a projektory (napríklad z bratislavského závodu od Igora Didova), kamery a ďalej fotoaparáty z pražskej Druopty. Tie doplnili televízory z Tesly Orava, na ktorých sa ako dizajnéri podieľali Bohuš

Mudrončík alebo Viktor Knotek a videosystémy z Tesly Bratislava. Tie tematicky dopĺňali grafické originály pozadí televíznych relácií Československej televízie a televízne titulky Pavla Blaža, Elišky Gálisovej a Jána Hladíka a filmové plagáty (Pavol Blažo, Ivan Štěpán, Milan Veselý).

Výstavu napokon završuje osobný mikropočítač navrhnutý Pavlom Thurzom vyrábaný taktiež v Tesle Bratislava, ktorý spolu s propagačnými plagátmi Karola Rosmáneho ilustrujú počiatky digitálnej éry. Súčasnosť dokladá bezdrôtový komunikátor Gotive dizajnérov Petra Oláha a Ivana Gavendu, ako aj počítačová hra Trainstation spoločnosti Pixel Federation, ktorá mala okrem iného naznačiť aj ambíciu v budúcnosti zbierať multimédiá a digitálne aplikácie. Jej vizuálna a tema-

tická príbuznosť s prácami grafického dizajnéra Jozefa Vlčeka tak na záver symbolicky vrátila výstavu do medzivojnového obdobia minulého storočia, do obdobia prvých snáh o založenie umeleckopriemyselného múzea v Bratislave.

Pri výbere jednotlivých exponátov sme sa riadili viacerými kritériami. Jedným z nich bolo predstaviť rôzne prvenstvá. Napríklad sekcia rádioprijímačov zahŕňala prvý rozhlasový prijímač z vlastného vývoja Tesly Bratislava - Tesla 420U, ako aj Tungsram Orion Triumf 404, prvý prijímač vyrábaný v Bratislave firmou Tungsram. Ďalšou snahou bolo predstaviť vystavené predmety aj s ich príbehom, autentickou dobou súvzťažnosťou. Zvolená téma výstavy tak odkazuje aj na zmenený status predmetov v kontexte múzea dizajnu - kaž-

dý predmet, ktorý sa dostáva do zbierok, sa stáva zdrojom informácií, hoci vo svojom predchádzajúcom živote mohol slúžiť napríklad na ich prenos ●

Trvanie výstavy:
11.4.2013 - 1.5.2013

Kurátori:
Eliška Mazalanová, Mária Rišková,
Maroš Schmidt
Odborná spolupráca:
Lubomír Longauer, Zuzana Šídlíková,
Katarína Gatialová (konzultácie
a texty k výstave), Adriana Pekárová
(organizácia odborného kolokvia)
Dizajn výstavy:
OSTBLOK
Grafický dizajn výstavy:
MultiTalent

Správy o múzeu č. 10

Text: Eliška Mazalanová

Foto: archív SCD

V minulých správach sme zosumarizovali celkový prehľad našich doterajších aktivít na projekte múzeum, tento raz zas prinášame správy o tom, ako napredujeme od začiatku tohto roka.

Naďalej pokračujeme v úprave priestorov v Hurbanových kasárňach. Maľovali sa miestnosti, ktoré majú byť v budúcnosti prístupné verejnosti, dozariaďujeme a upravujeme depozitáre, pričom nám vypomohli aj priaznivci múzea darom zásuvkových skriň na uloženie diel grafického dizajnu.

Aj vďaka sprevádzkovaniu a zabezpečeniu depozitárov sa zbierky SCD za posledných niekoľko mesiacov skutočne intenzívne rozrastajú. Spomenieme tu v stručnosti niektoré nové prírastky, no vzhľadom na ich

množstvo budeme o nich priebežne podrobnejšie informovať na našej internetovej stránke.

V oblasti grafického dizajnu sme v spolupráci s Katedrou vizuálnej komunikácie VŠVU získali archív študentských semestrálnych a záverečných prác predovšetkým z posledných dvoch dekád, no aj staršie exempláre. Tým sme vlastne začali realizáciu jedného z našich akvizičných zámerov - zbierať študentský dizajn zo slovenských škôl umeleckého zamerania. S vedením Galérie Jána Koniarka v Trnave rokujeme o darovaní rozsiahlejšej kolekcie plagátov z trnavského Trienále plagátu - ide zatiaľ o plagáty, ktoré má trnavská galéria vo viacerých exemplároch. Napokon významným prírastkom, ktorý musíme spomenúť, je dar Karola Rosmáňeho, ktorý nám venoval svoje súborné dielo.

Podobne sa nám rozrastajú aj zbierky z oblasti produktového

dizajnu, kde sme vďaka individuálnym darom získali viaceré reprezentatívne kusy ako napríklad nápojovú súpravu od autora Askolda Žáčka, misu na ovocie od Júlie Kunovskej a ďalej množstvo predmetov mapujúcich produkciu slovenských a československých výrobných podnikov. Mimoriadne vzácny je dar časti pozostalosti dizajnéra Igora Didova pozostávajúci z originálnych kresbových návrhov, fotografií a makiet.

Naša aktivita sa v posledných mesiacoch zamerala predovšetkým na prípravu prvej verejnej prezentácie zbierok SCD v priestoroch Hurbanových kasární, výstavu v prestahovanej galérii Satelit.

Aktívne je aj občianske združenie 84 (Priatelia múzea dizajnu), ktoré vzniklo ako iniciatíva na všestrannú podporu vznikajúceho múzea. Ešte koncom minulého roka občianske združenie

nie podalo dve žiadosti o granty na výstavné aktivity, ktoré budú zároveň zamerané na podporu zbierkotvornej činnosti. Ďalej sa združenie rozšírilo o nových členov, boli oslovené viaceré významné osobnosti z dizajnerskej, ale aj kultúrnej obce na čestné členstvo, aby sa podieľali na jeho aktivitách a zo svojich pozícií podporovali vznikajúce múzeum dizajnu.

Na záver by sme radi zareagovali na tému aktuálneho čísla časopisu Designum, ktorou je Národná cena za dizajn 2013. Naším dlhodobým zámerom je, aby bolo toto prestížne súťažné podujatie kompletne zastúpené v muzeálnych zbierkach, preto chceme spätne získať ocenené práce aj z predchádzajúcich ročníkov. Tento cieľ sa nám darí postupne naplňať ●

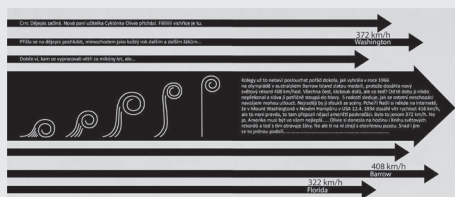

Aktuálny zoznam všetkých darcov, ako aj ďalšie novinky sledujte:
www.sdc.sk/?muzeum-dizajnu-aktuality

Ostatné práce v súťaži

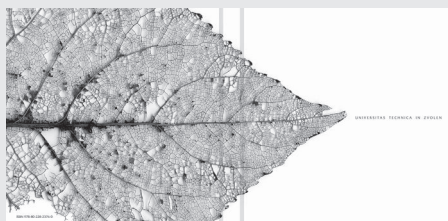
Neocenený grafický dizajn – profesionáli

Unrecognized Graphic Design—Professionals

Kudy fouká / náučno-zábavná kniha

Dizajn: Eva Janovská

Universitas Technica in Zvolen / knižná publikácia

Dizajn: Miroslav Chovan, Zuzana Tončíková

Klient: Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen

Nový grafický vizuál Slovenskej národnej galérie

Dizajn: Pavlína Morháčová

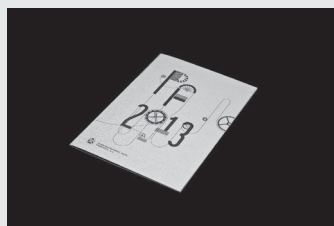
Klient: Slovenská národná galéria, Bratislava

Orbis Urbis - Banská Bystrica a okolie / fotopublikácia

Dizajn: Patrik Ševčík, Dušan Hein, Martin Úradníček

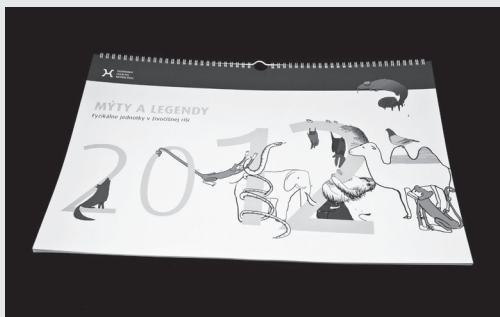
Klient: Agentúra Enterprise, Banská Bystrica

Novoročenky pre Hornonitrianske bane 2013

Dizajn: Paula Hutníková

Klient: Hornonitrianske bane, a. s., Prievidza

Nástenný kalendár Mýty a legendy 2012

Dizajn: Paula Hutníková, Martin Úradníček

Klient: Agentúra Enterprise, Banská Bystrica

TRENDY bývanie / časopis o bývaní, dizajne, architektúre, stavebníctve a záhrade
 Dizajn: Jana Zemková, Peter Lukáč, Ján Hanuška
 Vydavateľ: Trendy média, s. r. o., Martin

20 Years of KPMG in Slovakia
 Dizajn: Ondrej Gavalda
 Klient: KPMG Slovensko, s. r. o., Bratislava

Komunikačný dizajn značky Marsen
 Dizajn: Martin Žilinský
 Klient: Fruit Distillery Cooperation, s. r. o., Marcelová

Bardejovské potulky
 Dizajn: Peter Javorík
 Klient: Náš Bardejov, o. z., Bardejov

Premiérové vizuály opery a baletu SND
 Dizajn: Eleonóra Nosterská
 Klient: Slovenské národné divadlo, Bratislava

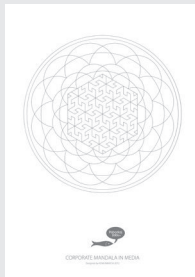
www.citylife.sk / dizajn webovej stránky
 Dizajn: Alica Blechová
 Klient: Kulturka, o. z., Bratislava

Grafický dizajn pre Slovenskú filharmóniu,
 koncertná sezóna 2012/2013
 Dizajn: Martin Žilinský
 Spoluautorka: Vanda Stowasserová
 Klient: Slovenská filharmónia, Bratislava

M_P_BA 2011 / alternatívna mapa Bratislavy
 Dizajn: Pavlína Morháčová

Corporate Mandala / inovatívne spojenie
 princípu mandaly a korporátnej identity
 Dizajn: Pavol Rozložník
 Klient: MUW Saatchi & Saatchi, s. r. o.,
 Bratislava

Brazil Visual, 1. festival brazílskeho filmu
 Dizajn: Martin Místrík, Peter Važan
 Klient: Portugalský inštitút, Banská Bystrica

Chocomaze / vizuálny štýl značky
 Dizajn: Relative Group Kft.
 Klient: Katalin Papp Vargha - CHocomaze, Komárno

Love Game, kondómy / vizuálny štýl produktu
 Dizajn: Oleg Slepcoff
 Výrobca: Redvel, s. r. o., Jičín
 Klient: Redvel, s. r. o., Jičín

Tatra Balsam / kolekcia etikiet
 na bylinné likéry
 Dizajn: Peter Packaň
 Klient: Nestville Distillery, Hniezdne

Portál / časopis SND
 Dizajn: Eleonóra Nosterská
 Klient: Slovenské národné divadlo, Bratislava

FRUXI Fresh / kompletný koncept značky
 Dizajn: Peter Packaň
 Klient: Gurman, s. r. o., Stará Ľubovňa

LIVECO / vizuál produktov
 Dizajn: Peter Varga, Tomáš Nagy
 Klient: PROSPECT, s. r. o., Nové Zámky

Dobrotti / Vizuálny štýl talianskych potravín
 Dizajn: Michal Tornyai, Radko Čepček
 Klient: Dobrotti, s. r. o., Bratislava

Dark Play / vizuálna identita súčasnej
 divadelnej hry
 Dizajn: Martin Mistrík, Dalibor Krupka
 Klient: Divadlo Andreja Bagara, Nitra

Michal Rafaj / Popular Poster Collection
 Dizajn: Michal Rafaj
 Klient: Popular

Kód / časopis o divadle
 Dizajn: Martin Mistrík
 Klient: Divadelný ústav, Bratislava

Atlas panelových sídlisk Bratislava
 Dizajn: Juraj Blaško, Matúš Lelovský
 Klient: Slovart, Bratislava

Rudolf von Laban / Život pre tanec, spomienky
 Dizajn: Martin Mistrík
 Klient: Divadelný ústav, Bratislava

Listom stromu poznania / obal na ocenenie
 Dizajn: Michal Brašeň
 Výrobca: MAD HAND,
 art & design, s. r. o., Bratislava
 Klient: Slovenská technická univerzita, Bratislava

Synaps / redesign systému umožňujúci
 ľahkú úpravu webstránok
 Dizajn: Jozef Kyselica, Peter Šimún
 Výrobca: Seges, s. r. o., Bratislava
 Klient: Seges, s. r. o., Bratislava

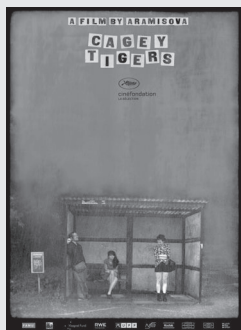
Ostatné práce v súťaži

Neocenený produktový dizajn – študenti

Unrecognized Product Design—Students

Nebezpečné deti /
/ hazard v grafickom dizajne, plagáty
Dizajn: **Adrián Juráček**
Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
Pedagóg: Pavol Bálik

Plagát filmu Cagey Tigers pre Cannes 2011
Dizajn: **Vladimír Mičúch**
Klient: České filmové centrum Praha
Škola: FAMU Praha
Pedagogička: Jasmina Blaževič

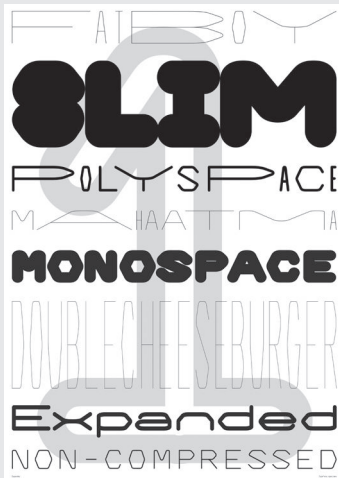
Pivné trasy a jednotný / vizuálny štýl
mesta Bardejov
Dizajn: **Peter Javorík**
Škola: Technická univerzita
v Košiciach, Košice
Pedagóg: Władysław Pluta

Jednotný vizuálny štýl fitness centra
Dizajn: **Monika Čákyová**
Škola: Technická Univerzita
v Košiciach, Košice
Pedagóg: Pavol Rozložník

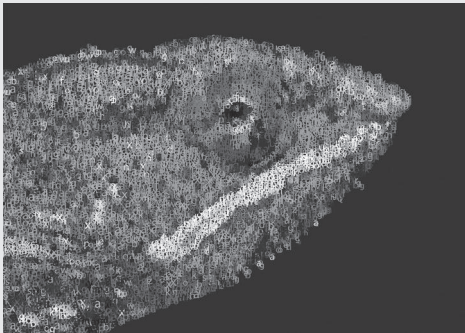
Plagáty na podporu
Svetového dňa bez tabaku
Dizajn: **Monika Čákyová**
Škola: Technická Univerzita
v Košiciach, Košice
Pedagóg: Pavol Rozložník

Expander – Typeface Specimen
 autorské písmo
 Dizajn: David Chmela
 Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
 Pedagóg: Pavol Bálik

Osobnosti: Ernest Hemingway / Edgar Allan Poe, plagáty
 Dizajn: Juraj Vačko
 Škola: Technická univerzita v Košiciach, Košice
 Pedagóg: Andrej Haščák

Typo chameleon / aplikovaná typografia, plagát
 Dizajn: Aneta Marholdová
 Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava
 Pedagóg: Michal Brašeň

Akceler / písomový systém pre šport
 Dizajn: Andrej Dienes
 Pedagogička: Eva Pěč Brezinová,
 Vysoká škola výtvarných umení,
 Bratislava

Mliečko, tradičné slovenské mlieko /
 / návrh reklamnej kampane a obalového dizajnu
 Dizajn: Matej Rudinský
 Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava
 Pedagóg: Michal Brašeň

Trieňale plagátu Trnava 2012 /
 / vizuálna identita podujatia
 Dizajn: Ivana Palečková, Martin Mistrik
 Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
 Pedagóg: Ondrej Gavala

Ostatné práce v súťaži

Neocenený produktový dizajn – profesionáli

Unrecognized Product Design – Professionals

Meril / barový set, podsvietený barový pult, barové stoličky
Dizajn: **Kristína Krempová**
Výrobca: Kovovýroba Blecha, Bratislava

LGM Mini POS
Dizajn: **Martin Struss**
Výrobca: Logomotion, s. r. o., Piešťany

Big Bird / stolná lampa
Dizajn: **Eliška Dudová**
Výrobca: Kovovýroba Blecha, Bratislava

Kolekcia textilných hračiek
Dizajn: **Alena Krivá, Tomáš Krivý**
Výrobca: Alena Krivá, Považská Bystrica

Knižnica Tatry
Dizajn: **Ivan Čobej**
Výrobca: Brik, a. s., Kremnica

Cena spoločnosti Film Europe
Dizajn: **Eleonóra Nosterská**
Klient: Film Europe, s. r. o., Bratislava 37

Keen / písací stôl
Dizajn: **Leo Čellár**
Výrobca: Javorina, v. d., Spišská Belá

Pracovný stôl Slza
 Dizajn: **Norbert Šmondrk**
 Výrobca: Manufaktúra nábytku Hošek, s. r. o., Šamorín

Dou / preglejkový stôl
 Dizajn: **Peter Pacák**
 Výrobca: Galop studio, s. r. o., Košice

Kuchynská linka Seko
 Dizajn: **Terézia Rapčanová**
 Výrobca: Master Profil Slovensko, s. r. o., Banská Bystrica

Uniq PC 190 / odolný multimediálny all-in-one počítač
 Dizajn: **Miroslav Karaffa**
 Výrobca: ELCOM, s. r. o., Prešov

3Color / klubové kreslo
 Dizajn: **Michal Staško**
 Výrobca: Tuli.sk, s. r. o., Bratislava

Euro-150 Flexy / fiskálna registračná pokladňa
 Dizajn: **Miloslav Karaffa**
 Výrobca: ELCOM, s. r. o., Prešov

SleePig / sedací vak
 Dizajn: **Michal Staško**
 Výrobca: Tuli.sk, s. r. o., Bratislava

Iris / čalúnený nábytok
 Dizajn: **Lubo Majer**
 Výrobca: DIZAJNO, s. r. o., Banská Bystrica

3k / variabilný prvok pre deti
 Dizajn: **Michal Staško**
 Výrobca: Tuli.sk, s. r. o., Bratislava

TuliWall kolekcia / nástenný systém
 Dizajn: **Michal Staško**
 Výrobca: Tuli.sk, s. r. o., Bratislava

Opun, Fence, Tread, Rondel /
 / kolekcia celočalúnených vešiakov
 Dizajn: **Michal Staško**
 Výrobca: NESIA Interior Consulting, s. r. o.,
 Bratislava

Ignis / Nábytková zostava z kolekcie
 Six nature elements
 Dizajn: **Silvia Husárová, Pavol Husár**
 Výrobca: Stolárstvo Tóth - Štefan Tóth,
 Veľký Kýr

Plywood family
 Dizajn: **Pavol Capík**
 Výrobca: Pavol Capík

Aether / nábytková zostava z kolekcie
 Six nature elements
 Dizajn: **Silvia Husárová, Pavol Husár**
 Výrobca: Stolárstvo Tóth - Štefan Tóth,
 Veľký Kýr

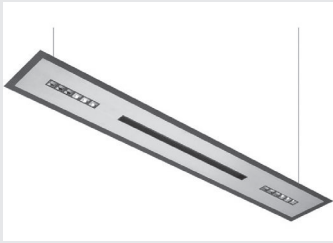
Terra / nábytková zostava z kolekcie
 Six nature elements
 Dizajn: **Silvia Husárová, Pavol Husár**
 Výrobca: RC nábytok, s. r. o., Šurany

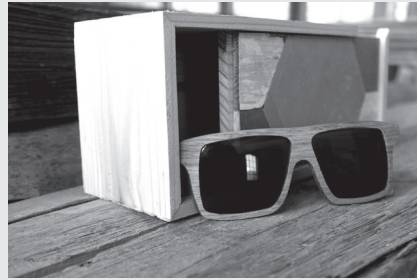
Metall / nábytková zostava z kolekcie
 Six nature elements
 Dizajn: **Silvia Husárová, Pavol Husár**
 Výrobca: Mint - Miroslav Kováč, Nové Zámky

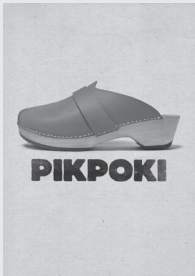
Lignum / Nábytková zostava z kolekcie
 Six nature elements
 Dizajn: **Silvia Husárová, Pavol Husár**
 Výrobca: Cedar Design, s. r. o., Nové Zámky

Razzor / Závesné svietidlo
 Dizajn: **Ján Štofko**
 Výrobca: OMS, s. r. o., Dojč

Ručne vyrábané drevené okuliare
 zo starého dreva
 Dizajn: **Štefan Bakalar**
 Výrobca: Provence BRUTUS – reclaimed wood factory, Bratislava

Pikpoki
 Dizajn: **Kristína Hrončeková – Baloghová,
 Juraj Balogh, Jasna Vastl**
 Výrobca: Anton Jancigaj, Slovensko

Dizajn obalu pre motorové oleje Dynamax
 Dizajn: **Dušan Kutlík, Juraj Demovič,
 Lívia Lörinczová, Juraj Vontorčík**
 Výrobca: EURO-VAT, s. r. o., Alekšince

Stôl z odpadového dreva
 Dizajn: **Matej Erd**
 Výrobca: Provence BRUTUS – reclaimed
 wood factory, Bratislava

Argon Pants a Argon Lady Pants / technické
 nohavice pre outdoorové športy Argon
 Dizajn: **Marcela Čanakyová**
 Výrobca: Zajo, Galanta

Dizajn obrábacích strojov Trens
 Dizajn: **Matej Sulitka**
 Spoluautor: Technologické centrum, konštrukcia, Brno
 Výrobca: Trens, a. s., Trenčín

Element / čalúnený sedací nábytok
 Dizajn: **Boris Klímek**
 Výrobca: MMinterier, Luhačovice

Puod Innocent / kolekcia obalov
 na MacBook
 Dizajn: **Michaela Bednárová**
 Výrobca: PROTOSERVIS, s. r. o.
 Most pri Bratislave

Memory / kolekcia stropných
a nástenných svetidiel
Dizajn: **Boris Klímek**
Výrobca: Brokis, Horní Dubénky, ČR

Glacier Jacket a Cortina Lady Jacket /
/ technická flísová bunda
Dizajn: **Marcela Čanakyová**
Výrobca: Zajo, Galanta

Volcano Tech Jacket a Volcano Tech
Lady Jacket / technická softshellová bunda
Dizajn: **Marcela Čanakyová**
Výrobca: Zajo, Galanta

Built up / kolekcia šperkov
Dizajn: **Andrea Ďurianová**
Výrobca: Andrea Ďurianová

Kolekcia 2013
Dizajn: **Zuzana Kubánová**
Výrobca: Popular, Horná Streda

T3D-c (1, 2, 3), Interiérová látka
Dizajn: **Karol Pichler**
Výrobca: Karol Pichler

Material basic / kolekcia
multifunkčných interiérových
doplnkov
Dizajn: **Richard Seneši**
Výrobca: Richard Seneši

O-M / pohár na čokoliek
Dizajn: **Patrik Illo**

Ballo / kalíšková súprava
Dizajn: **Patrik Illo**
Výrobca: Rona, a. s., Lednické Rovne

Priborník z kolekcie Štrbiny
Dizajn: **Peter Maukš, Miroslava Maukšová**
Výrobca: Galop studio s. r. o., Košice

Zimná športová bunda KaiserJacke Extreme
Dizajn: **Martin Šuchaň, Kitty Bos**
Výrobca: PROTOSERVIS, s. r. o.
Most pri Bratislave
Klient: JOLsport GmbH, Bad Häring

Baggr Lamp Pure
Dizajn: **Martyn Žabka**
Výrobca: Martyn Žabka

Bagho Lamp
Dizajn: **Martyn Žabka**
Výrobca: Martyn Žabka

Ghost II stool
Dizajn: **Martyn Žabka**
Výrobca: Martyn Žabka

Potetovaný kajak
Dizajn: **Martin Jankura, Emil Kašický**
Výrobca: Proteak, s. r. o., Pušovce

Jill and Jill large / koncept pohodlného sedenia
Dizajn: **Miroslav Marko**
Výrobca: DOMARK, s. r. o., Žilina

Unikom 8 / integrovaná riadiaca konzola
Dizajn: **Martin Jankura, Martin Košara**
Výrobca: Elvys, s. r. o., Košice

TATRAPOINT Dots / mechanický písací stroj pre nevidiacich a slabozrakých
Dizajn: **Rastislav Čerešňa, Ján Solčiansky**
Výrobca: ŠVEC A SPOL., s. r. o., Vrábľe

The Dust / prototyp
Dizajn: **Mária Štraneková**
Výroba: Mária Štraneková

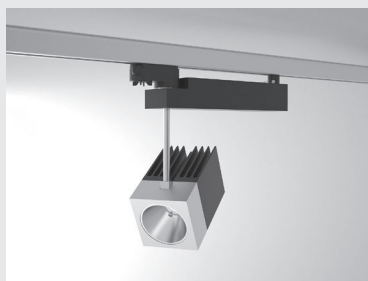
Diván
Dizajn: **Marián Ihring**
Výrobca: Mobilier Design, s. r. o., Piešťany

Mojo / celodrevená kancelárska stolička
Dizajn: **Michal Riabič**
Výrobca: Ton, a. s., Bystřice pod Hostýnem

Novesta / kolekcia 2012
Dizajn: **Novesta Design**
Výrobca: NOVESTA, a. s. Partizánske

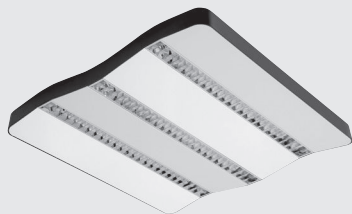
Track Comet / svetidlo
Dizajn: **Anton Zetocha**
Výrobca: OMS, s. r. o., Dojč

Clearance / svetidlo
Dizajn: **Ján Štofko**
Výrobca: OMS, s. r. o., Dojč

Sedačka Valencia
Dizajn: **Peter Ondrejka**
Výrobca: PHASE s. r. o., Selec

Modul Wings / svetidlo
Dizajn: **Anton Zetocha**
výrobca: OMS, s. r. o., Dojč

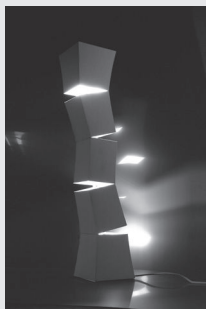

Track Lotus / svetidlo
Dizajn: **Vladimír Pánik**
Výrobca: OMS, s. r. o., Dojč

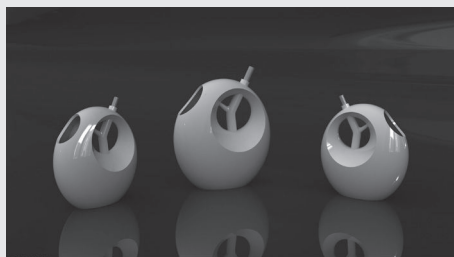
Ostatné práce v súťaži

Neocenený produktový dizajn – študenti

Unrecognized Product Design – Students

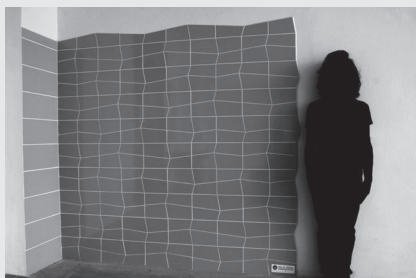
Moveo, Sinuo, Verso / pohyblivé svetidlá
Dizajn: **Jana Kumorovítzová**
Škola: Technická univerzita v Košiciach, Košice
Pedagóg: Tibor Uhrín

Pohárik Konárik / kúpeľný pohárik
Dizajn: **Lucia Šupolová**
Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
Pedagóg: Ferdinand Chrenka

Stolička
Dizajn: **Dáša Urbíliková**
Škola: Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen
Pedagóg: Miroslav Chovan

Water / keramický obklad
Dizajn: **Lubomír Ontkóc**
Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
Pedagóg: Daniel Piršć

Friends / stolička so stolčekom
Dizajn: **Mária Bujňáková**
Škola: Technická univerzita v Košiciach, Košice
Pedagóg: Tibor Uhrín

Raketa / výškovo polohovateľné sedenie
Dizajn: **Radúz Piljšan**
Škola: Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen
Pedagóg: René Baďura

Hojdačka / hojdací kolíska
Dizajn: **Eliška Dudová**
Výrobca: Kovovýroba Blecha, Bratislava
Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
Pedagóg: Ferdinand Chrenka

Volkswagen Exterface 2030

Dizajn: **Bystrík Miček**

Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava

Pedagóg: Štefan Klein

Felt Collection / dámska taska

Dizajn: **Michaela Sunegová**

Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava

Pedagóg: Iveta Ledererová a Peter Paliatka

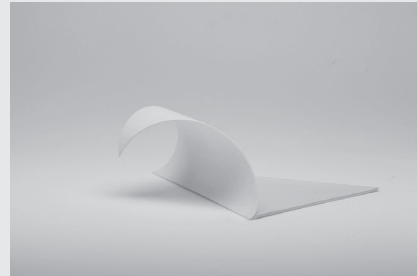

vita.LAB / ekologický mestský systém
dodávania vitamínov

Dizajn: **Kristína Chudíková**

Škola: Universität für angewandte Kunst, Viedeň

Pedagogička: Fiona Raby

Illusion / interiérové svetidlo

Dizajn: **Lenka Czéreová**

Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava

Pedagóg: Peter Paliatka

IDeal

Dizajn: **Marta Vjatráková**

Výrobca: Rona, a. s., Lednické Rovne

Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava

Pedagóg: Patrik Illo

Gentleman / mestský elektrobicykel

Dizajn: **Vít Bechynský**

Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava

Pedagóg: Štefan Klein

Poštár(ka) / taška na notebook

Dizajn: **Erika Čúzová**

Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava

Pedagóg: Peter Lehocký

Couple / lampa a príručný stolík

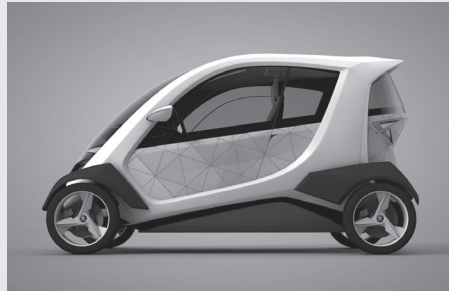
Dizajn: **Annamária Digoňová**

Škola: Akademia sztuk pieknych w Krakowie

Pedagóg: Piotr Bożyk

Sedenie AVES / nábytok, ktorý je iný
 Dizajn: **Peter Hodbod**
 Škola: Technická univerzita
 vo Zvolene, Zvolen
 Pedagóg: Marián Ihring

Škoda Kite / malý mestský elektromobil
 Dizajn: **Matej Dubiš, Stanislav Sabo, Soňa Otiepková, Miroslav Hrdý**
 Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava
 Pedagóg: Peter Paliatka

Skladacia kanvica Novel
 Dizajn: **Stanislav Sabo**
 Škola: Slovenská technická
 univerzita, Bratislava
 Pedagóg: Tomáš Nagy

Cheeks / poličky na knihy
 Dizajn: **Dominika Kramarčíková**
 Škola: Technická univerzita
 v Košiciach, Košice
 Pedagóg: Tibor Uhrín

Kryštalický stolík / inšpirovaný ľudovou kultúrou
 Dizajn: **Matúš Opálka**
 Výrobca: Kovovýroba Blecha, Bratislava
 Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
 Pedagóg: Ferdinand Chrenka

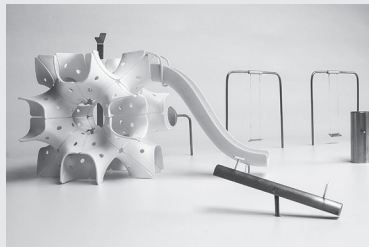
Menorah / židovský svietnik
 Dizajn: **Natália Hoosová**
 Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
 Pedagóg: Ferdinand Chrenka

Detšké nosidlo
 Dizajn: **Ivana Matuščáková**
 Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava
 Pedagóg: Tomáš Nagy

Stolička Partitúra / sedenie do reštaurácie
 Dizajn: **Júlia Kaštierová**
 Škola: Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen
 Pedagóg: Marián Ihring

Sculpture / detské ihrisko

Dizajn: **Adam Sogel**

Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava

Pedagóg: Ferdinand Chrenka

Traditional hybridity

Dizajn: **Martin Záhumenský**

Škola: Technická univerzita v Košiciach, Košice

Pedagóg: Tibor Uhrín

Poľnohospodársky traktor

Dizajn: **Peter Levársky**

Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava

Pedagóg: Peter Paliatka

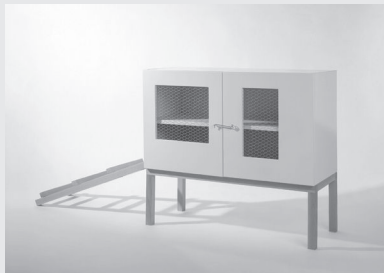

Passbass / hudobný nástroj

Dizajn: **Wanda Valírhachová**

Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava

Pedagóg: Ferdinand Chrenka

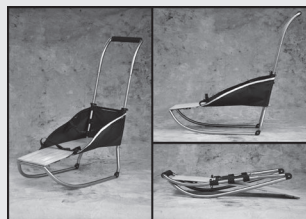

Kurník & Holubník / skrinky inšpirované zvieracími obydliami

Dizajn: **Silvia Bárdová**

Škola: Technická univerzita v Košiciach, Košice

Pedagóg: Tibor Uhrín

Snowy / skladacie sánky - náhrada detského kočíka

Dizajn: **Radovan Pekník**

Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava

Pedagóg: Tomáš Nagy

Lucyfer / snežná kolobežka

Dizajn: **Jana Požgayová**

Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava

Pedagóg: Tomáš Nagy

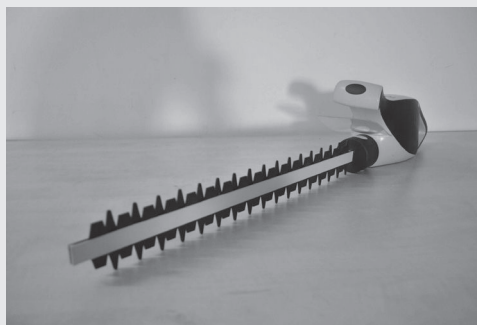

Geometric camera case / púzdro na fotoaparát

Dizajn: **Radka Ščepánková**

Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava

Pedagóg: Peter Humaj

Elektrické nožnice na živý plot

Dizajn: **Aneta Marholdová**

Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava

Pedagóg: Tomáš Nagy

Minimal COR / recyklo-komunikácia
 Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava
 Pedagóg: Peter Humaj

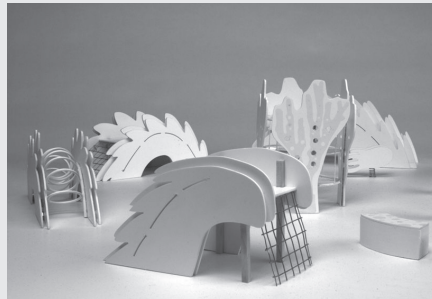
APwood chair / stolička
 Dizajn: **Martyn Žabka**
 Škola: Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen
 Pedagóg: Miroslav Chovan

Elemento / Multifunkčné sedačky
 Dizajn: **Martyn Žabka**
 Škola: Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen
 Pedagóg: Miroslav Chovan

Dóza Kaktus
 Dizajn: **Martina Klbečková**
 Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
 Pedagóg: Daniel Piršć

Underwater World / detské ihrisko
 Dizajn: **Natália Hoosová**
 Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
 Pedagóg: Ferdinand Chrenka

Floa / záhradná stolička
 Dizajn: **Zuzana Remšíková**
 Škola: Technická univerzita v Košiciach, Košice
 Pedagóg: Tibor Uhrín

Šindla / stolová lampa
 Dizajn: **Vlasta Kubušová**
 Škola: Slovenská technická univerzita, Bratislava
 Pedagóg: Peter Paliatka

Art of Juice / odšťavovač na citrusové plody
 Dizajn: **Aleksandra Stencel**
 Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
 Pedagóg: Patrik Illo

Organica Playground / detské ihrisko
 Dizajn: **Matúš Opálka**
 Škola: Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava
 Pedagóg: Ferdinand Chrenka

Stolička netradične
 Dizajn: **Ján Račko**
 Škola: Technická univerzita vo Zvolene, Zvolen
 Pedagóg: Štefan Schneider

Designum 2 / 2013

časopis o dizajne / design magazine
vychádza 6-krát ročne / a bimonthly
číslo / number: 02
rok / year: 2013
ročník / volume: XIX
cena / price: 2,16 €

vydáva / published by

Slovenské centrum dizajnu /
/ Slovak Design Centre
Jakubovo nám. 12, 814 99 Bratislava
Slovak republic
IČO 00 699 993
T +421 2 204 77 319 / F + 421 2 204 77 310
E scd@scd.sk
www.scd.sk
dátum vydania: máj 2013

vedúca redaktorka / editor in chief

Ľubica Pavlovičová / lubica.pavlovicova@scd.sk

zodpovedná redaktorka /

/ executive and contributing editor
Jana Oravcová / jana.oravcova@scd.sk

jazyková redakcia / proof reader

Jitka Madarásová

jazykový preklad / translation

Ľubica Kachničová

marketing

marketing@scd.sk

redakčný kruh / editorial cooperators

Mária Rišková, Marián Laššák, Sylvia Jokelová,
Ján M. Bahna, Zdeno Kolesár, Palo Bálik,
Martin Struss, Sabina Jankovičová,
Maroš Schmidt

artdirection, grafická úprava, zalomenie /

/ artdirection, graphic design and layout

Martin Kahan, Martin Jenča, Andrej Barčák -
Milk studio

písmo / typeface

Platform, Greta Text, Greta Sans

tlač / printing

Dolis, Bratislava

predplatné a inzercia / subscription

SCD - Designum, Jakubovo nám. 12
P. O. BOX 131, 814 99 Bratislava
Slovak republic

T +421 2 204 77 318 / F +421 2 204 77 310
E marketing@scd.sk / designum@scd.sk
www.predplatne.net

voľný predaj

v stánkoch distribučnej spoločnosti
Mediaprint Kapa

v kníkupectvách a galériách v Bratislave

Satelit SCD, Artforum, Prospero, Knížnica SCD,
Art Books (STU), Galéria Medium, SNG Bratislava,
Martinus

v kníhupectvách a galériách mimo Bratislavu

Artforum v Žiline, Košiciach a Trnave, Stanica
Žilina-Záriečie, Dům umění města Brna

distribúcia / distribution

L.K. Permanent, s.r.o., P. O. Box 4, 834 14 Bratislava
T +421 2 4445 3711 / F +421 2 4437 3311
E lkpermanent@lkpermanent.sk

Redakcia nezodpovedá za obsah inzerátov. Preberanie materiálov
je možné len s písomným povolením vydavateľa. Jednotlivé
články vyjadrujú názory autorov a nemusia byť vždy totožné
so stanoviskom vydavateľa a redakcie. Pri používaní obrázkov
vydavateľ rešpektuje práva dotknutých osôb. V prípade, že
neúmyselne dôjde k omylu pri ich identifikácii, uvítame
dodatocné informácie o majiteľoch autorských práv. Vopred
nevyžiadané príspevky redakcia nevracia.

© copyright: SCD, ISSN 1335-034x
Registrované MK SR č.2941/09